

REDACȚIA

Deak Ferencz-Atzeza nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an .. 24 cor.
Pe jumătate an .. 12
Pe 1 lună .. 2N.rii de Duminică pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-Atzeza nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Cestiunea gimnaziului din Caransebeș.

De Eugen Brote.

Vestea că reprezentanța fondurilor grănicerești române din Banat este hotărâtă a înființa în Caransebeș *cu orice preț* un gimnaziu, fie chiar și cu jertfirea limbei de instrucțiune române, a trebuit în mod firesc să deștepte în întreaga românie un viu interes pentru această cestiune. Prin soluțiunea ei suntem cu toții atinși în interesul nostru cel mare național. Cestiunea gimnaziului din Caransebeș a încetat de a fi o cestiune locală și a devenit o cestiune națională generală.

Suntem cu toții în clar și de acord asupra misiunii unui institut de cultură maghiar în mijlocul românilor. Nu încapere-o discuțiune nici asupra țintei politice de instrucțiune publică în Ungaria. O experiență largă și tristă ne-au servit cu nenumărate dovezi, că guvernul urmărește prin instrucțiunea publică nu scopuri culturale, ci *naționale*. Statul actual, se razimă astăzi numai pe o jumătate din cetățenii săi; guvernele se silesc a câștiga și pe cealaltă jumătate și sperează în succes, dacă generațiunile viitoare vor fi silite să treacă prin retorta școlii maghiare. După ce statul este lipsit de puterea morală și materială a *provedea el* singur instrucțiunea publică, trebuie să sufere pe lângă institutele de cultură maghiare și alte școli. Acestora, le impune din potestatea sa un program de instrucțiune, care desconsiderând principiile pedagogice elementare, forțează învățarea limbei maghiare și cultivarea spiritului maghiar. Ținta acestei politici se vede deci clar și se poate cunoaște de ori-cine fără multă bătaie de cap.

Românii, întocmai ca și celelalte popoare nemaghiare din țară au privit această politică de instrucțiune publică ca îndreptată în contra lor, au protestat la toate ocaziunile și pretutindenii în contra ei și s'au opus ei prin o îngrijire mai bună și prin o păzire mai energică a institutelor lor naționale de cultură, în care instrucțiunea se face în limba românească și în spirit patriotic. Acest simțământ de conservare proprie atât de firesc, străbate toate straturile poporului de sus până jos, el este general în adevăratul înțeles al cuvântului, și este puternic și viu prin rădăcinile sale ce le are în mintea și inima fiecărui român.

Rămâne deocamdată o *enigmă*, cum în mijlocul unui ținut din cele mai românești, la Caransebeș, între cei mai hotărâți și mai mândri luptători ai neamului românesc, s'au putut naște și coace idea pentru înființarea unui institut de cultură maghiar, întemeiat și întreținut de români, cu bani românești și cu muncă românească. Este cu neputință ca pe frumoasa vale a Timișului și dincolo de Poarta orientală până în malurile Dunărei, românii din sutele de comune curat românești, înșirate una lângă alta, să cugete

și să simtă altfel decât frații lor de pe celelalte văi ale Carpaților. Este cu neputință ca ei să nu vadă și să nu cunoască ținta politice de instrucțiune ungurești; să nu-și deie samă că prin înființarea unei școli, în care instrucțiunea să se deie în limba maghiară, servesc și propagă această politică absurdă, dușmănoasă poporului român și păgubitoare statului unguresc; să nu vadă și să nu cunoască ei, care au trimis pe generalul Doda în parlamentul din Budapesta numai pentru a ridica un strajnic protest în contra întregului sistem de guvernare! Suntem pe deplin convinși că cei dela Caransebeș sunt și astăzi aceiași buni români, cari au fost totdeauna și nu s'au abătut nici cu o linie din calea cea dreaptă. Trebuie însă să fie la mijloc o greșală în calculi, o aberațiune regretabilă, care pentru moment le-au întunecat vederea și le-au încurcat socotelile.

După cum ar rezulta din puținele explicațiuni, cari s'au dat până acum publicității, la Caransebeș s'ar raționa în următorul mod: Noi grănicerii români ne-am strâns o avere frumoasă, care n'am putea-o folosi în mod mai roditor de cât întemeiând în mijlocul nostru un gimnaziu. Am cerut dela guvern să ne deie voie să ridicăm la Caransebeș un gimnaziu românesc. N'am putut obține până acum nici un rezultat. În loc ca să ne lipsim cu totul de această școală atât de necesară, prevenim guvernul și consimțim, ca în gimnazul înființat de noi lecțiunile să se predea în limba maghiară. Fiii nostri și așa sunt datori, ori-ce gimnaziu ar cerceta, să se instruiască în limba maghiară. Primejdia maghiarizării este exclusă în ținutul nostru curat românesc și cu simțământul național viu al populațiunii române.

Dacă însă s'ar afla printre noi bărbați, cari ar dispune de puterea națională și de iscusința recerută ca să ne mijlocească dela guvern aprobarea unui gimnaziu românesc, noi nu numai că am da concursul nostru ci am jertfi și din averea noastră particulară sume întemeiate pentru înființarea gimnaziului românesc.

Logica aceasta izvorește, precum vedem, mai ales din considerațiuni *practice*, dar și din un dor mare de progres, și din o încredere nemărginită în sine, — virtuți cetățenești vrednice de recunoștința tuturor. Concluziunile se întemeiază pe faptul, că guvernul nu permite înființarea unui gimnaziu românesc. Deși acest fapt, precum se afirmă, încă nu este stabilit după toate formele, căci guvernul n'ar fi dat până acum la adresa reprezentanții fondurilor grănicerești nici un fel de răspuns în scris, nici negativ, nici pozitiv, totuși el se consideră ca *real*. Răspunsul acesta se consideră ca o simplă formă, la care se poate renunța, căci n'are să schimbe întru nimic fondul cestiunii.

Și noi împărtășim convingerea, că nouă demersuri pe lângă guvern pentru a-și modifica părerile cu privire la înființarea gimnaziului românesc, ar rămâne zadarnice. Speranțele, cari se leagă de o eventuală in-

tervenție a deputaților români în această privință sunt deșerte. Pozițiunea deputaților români naționali este încă slabă în parlamentul unguresc. Un singur deputat român și-a creat pozițiunea pentru a deveni un mijlocitor între guvern și dorințele poporului. Acesta este tocmai trimisul caransebeșenilor, care s'a despărțit de colegii săi și a intrat în partidul guvernamental — o altă *enigmă* în viața politică a românilor din Caransebeș.

Dacă ei au riscat săritura dela generalul Doda la dl Burdia, dela protestul cel mai hotărât contra constituțiunii exclusiviste maghiare la concursul pentru politica de maghiarizare, dela un pol extrem la celalalt pol opus, acest salto-mortale politic ar fi fost înțeles, deși nu justificat, în vederea unui favor, unei resplate, unei tocmești tocmai cu privire la cestiunea gimnaziului, care, precum se vede, la Caransebeș primează toate celelalte cestiuni. Dl Burdia pare a-și atribui el însuși acest rol de mijlocitor, însă într'un sens, care nu poate afla aprobarea românilor peste tot. Dacă nu ne înșelăm, tocmai d-lui Burdia se cuvine paternitatea ideii unui gimnaziu românesc cu limba de instrucțiune maghiară, tocmai d-sa aduce la Caransebeș acest dar dela Budapesta. Noi credem că de această grație a guvernului Caransebeșenii puteau deveni părtași încă de mult și fără ca să fie nevoie de vre-un mijlocitor anume sau de saltinbancuri politice. Tisza bătrânul, cu toată ura ce o purtă contra generalului austriac »valah,« n'ar fi stat un singur moment pe gânduri să fericască caransebeșenii cu acest dar »patriotic,« dacă i-ar fi trecut prin minte, că ei ar fi dispuși să-l și primească.

Rolul d-lui Burdia se prezintă deci ca și la alți mijlocitori români de acest soi, cu *totul invers*. Acești mijlocitori nu mijlocesc pe lângă guvern, ci numai pe lângă alegătorii lor; ei nu se simt ca trimiși ai românilor, ci numai ca trimiși ai guvernelor pe lângă români; ei nu caută a dispune guvernele pentru dorințele drepte și legale ale românilor, ci din contră, fac pe români accesibili și îi predispun pentru nedreptățile și fărădelegile guvernelor.

Iată pentru ce nu sperăm nimic dela demersuri nouă pe lângă guvern pentru gimnaziul din Caransebeș. Cu toate aceste însă credem că este o datorie inevitabilă a reprezentanței fondurilor grănicerești, ca să insiste pe lângă guvern, ca acesta să deie un *răspuns formal și lămurit* adresei prezentate cu mulți ani mai înainte. Răspunsul guvernului în acest caz nu este numai o formă goală, la care s'ar putea renunța. El înainte de toate deschide un *nou drum* pentru urmărirea cestiunii până în capăt. Urmașii acelora, care în timp de secole au stat pază neclintită pe frontierele împărăției, au constituit ca militari un regiment *românesc*, nu se gândesc astăzi la Comandantul Suprem al părinților și strămoșilor lor? Au uitat ei că tocmai grației actualului Monarh au ei

să mulțumească existența fondurilor, ce le administrează astăzi? Nu cred ei, cei neîndreptățiți de guvernul Majestății Sale, că este potrivit, ca în numele culturai și al civilizațiunii și cu legea sacționată de Majestatea Sa în mână să ceară în contră unei fărădelegi scutul aceluia, care i-au ocrotit până aci?

Numai după acest pas, rămas și el fără rezultat favorabil, caransebeșenii ar fi în drept ca să pună și să cumpănească întrebarea, dacă renunțarea la înființarea gimnaziului n'ar fi doar mai păgubitoare poporului, decât acceptarea condițiilor impuse de guvern în contra legii? Situația de a fi silit a alege între două rele, chiar în cazul când ea e reală, trebuie justificată și dovedită prin istovirea tuturor mijloacelor aplicate pentru a nu ajunge la ea. Cedarea înainte de vreme produce și în cazul când ea ar apare rațională impresia slăbiciunii și a lipsei de bărbăție.

Întrebarea, care din cele două rele este mai mic, a nu avea nici un gimnaziu sau a avea un gimnaziu unguresc? a fost pusă la Caransebeș *in mod pripit*. Ea este pripită nu numai din cauză, că situația de silă, a pune o asemenea întrebare nu poate fi încă recunoscută, ci și din cauză, că lipsiau toate pregătirile pentru răspunsul ei. Înainte de a pune o întrebare, trebuie neapărat să te gândești și la răspunsurile ce i-s'ar putea da, cu atât mai mult, cu cât în cazul de față se tractează de o întrebare foarte complexă. Dacă ea ar fi numai o chestiune curat școlară sau pedagogică, sau dacă ea n'ar trece hotarele terenului cultural, și în acest caz, necesitatea unor studii și expuneri amănunțite să impuneau, pentruca toți românii sau majoritatea lor se remănă convinși, că soluțiunea ce i-s'a dat este cea mai bună. Dar chestiunea este mai largă decât atât, ea este *politică și națională*. Ea este una din cele mai însemnate chestiuni; ea este o *chestiune hotărâtoare* în lupta maghiarilor contra românilor. Dacă la Caransebeș se va concluda, că este mai bine a avea o școală

maghiară decât nici una, pentru ce nu s'ar face această concluziune în toate părțile locuite de români? Nu este identică această concluziune generală cu încetarea școlai române peste tot? și prin urmare cu încetarea culturai românești, cu moartea politică a poporului român din statul ungar? Nu se poate validată nici măcar argumentul situațiunii de silă, care ar impinge pe caransebeșeni la o concluziune desperată. Căci guvernul n'ar avea nevoie decât de succesul splendid dela Caransebeș, pentru a creă în toate părțile fără cea mai mică osteneală situațiuni de silă.

Cestiunile mari politice și naționale, precum este cea a gimnaziului din Caransebeș, nu se pot rezolvi în mod incidental și nici cu argumente mai mult mândre decât reale. Nimeni nu se îndoește de necesitatea mare a unui gimnaziu în Caransebeș; toți sunt încredințați de naționalismul neprihănit al românilor din acel ținut; nimeni nu pune la îndoială faptul că mulți copii români au trecut cu trup și suflet prin retorta maghiarizării și cu toate acestea au devenit aprigi apărători și luptători ai neamului lor. Dar aceste și alte asemenea considerațiuni nu sunt motive pentru poporul românesc a renunța la școala și cultura proprie națională. Ce rost mai are naționalismul, ce rost ar mai avea apărătorii și luptătorii, când poporul renunță la școală, la cultura sa și se sinucide politicește și naționalicește?

Cestiunea gimnaziului din Caransebeș recere deci un studiu mai adânc și o discuțiune mai largă din toate punctele de vedere, înainte de a fi rezolvită în mod definitiv. Nici alternativa: gimnaziu maghiar sau nici unul, nu pare a fi singura, pe care reprezentanța fondurilor grănicărești ar fi silită să o aibă în vedere. Proiectul înființării unui gimnaziu românesc în Caransebeș a fost conceput acum 20—25 ani, în alte împrejurări politice decât cele actuale. O reviziune a acestui proiect poate ar da astăzi un alt rezultat decât atunci și ar determina pe factorii hotărâtori a' înlocui cu altul sau cu altele mai corespunzătoare împrejurărilor

de astăzi, mai ales când se va ținea seamă de situația de silă și de primejdia națională împreună cu proiectul gimnaziului. În Caransebeș și jur mai este încă loc și necesitate de atâtea feluri de școli românești, încât reprezentanța fondurilor grănicărești atât de doritoare de cultură românească n'ar ajunge în perplexitate la întocmirea de nouă proiecte. Dacă și aceste s'ar sparge de șovinismul și îndărătaicia guvernului, s'ar stabili dovada pentru toată lumea că fondurile grănicăreșilor români sunt confiscate de guvern; că reprezentanții acestor grănicari nu mai au nici o misiune; că românii au pierdut din avere lor niște fonduri materiale, dar au câștigat pentru națiunea lor alte fonduri morale cu mult mai prețioase.

Mandatul dela Lugoș, se știe, este atacat, și după știrile ce primim, cei cu puterea în mână au și hotărât să facă și cu acest mandat cum au purces cu cel dela Bocșa: să-l nimicească a dech. Tîng nădejde că la a doua alegere vor reuși să scoată din deputăție pe harnicul protopoș și fruntaș dr. C. Popovici. Noi dimpotrivă: a vem nădejde că frații lugoșeni vor fi învâțat din pătăniile celor dela Bocșa și chiar de p'acum se vor pune pe lucru, organizând cercul de cu vreme și astfel se va cruța națiunea de rușinea întâmplată la Bocșa.

O plângere.

De Ioan Siavici.

În numărul dela 4 Februarie 1907 al «Sămănătorului» din București cineva, care se semnează Sc. reproduce din cea din urmă oțeră a Părintelui dr. Bunea următoarele vorbe:

«Nu aflu în lume venit atât de puternic, cu care să poți stărpi atâtea rădăci și atâtea rea credință, câtă își permit oamenii a se folosi în contra mea, când dânsii vreau să combată rezultatele istorice, la care am ajuns după muncă grea și după jertfele materiale foarte mari pentru care n'am primit nici o răsplată dela oameni, ci batjocură, ocară și hulă ce nu le-am meritat și nu le-am așteptat, și tocmai pentru aceea, întru amărăciunea sufletului meu, n'am putut să nu sbiciuesc pe cei ce *cuțiază* a intra ca niște *precepeți murdari* în sanctuarul științei».

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI»

CĂINȚA.

PIESĂ POPORALĂ ÎN 3 ACTE.

De Ales. Muntean alui Vasile.

(Urmare și fine.)

Actul al III-lea.

Scena II-a.

Precedenții, Comănescu, Sanda, pocăiții, plăieși străjeri.

Ioșif) Bine-ați venit!
Nicodim)

Maria: (a parte) Ce trist e tata, ... plânge (o înecă și pe ea plânsul).

Comănescu: Noroc, feciori! Ce prav! Mai să ne înnece!

Sanda: (zărindu-și copila) Iată Maria! Țuce-te mama (o sărută cu foc). Ce tremuri?

Maria: Mi-e frică!

Comănescu: Trăiți mirilor! (il ea pe Nicodim cu dreapta, pe Maria cu stânga, și-i apropie. Ironie, lui Petru) Cumnate, Petre, binecuvântă-i!

Petru (sec, năbușindu-și plânsul): Domnul, Domnul de sus, să-i milue!

Ceilalți pocăiți: Domnul să-i milue!

Ioșif: Păi, c'aceștia-s tot cei vechi!

Nicodim: Care domn de sus? Doar din pod?

Petru (întunecat): Părintele! (pocăiții murmură.) Părintele!

Comănescu: La judecată cu ei! (mânios). Aceștia-s de două ori tâlhari, odată, că fură podurile oamenilor, a doua oară pe Dumnezeu.

Sanda: O, Petre, Petre! las-o pe pustii pocăința, doar și tu prețul ei. Că nu-i vrea să mergi legat prin târg!? de ocară lumii?

Maria: Ce rușine! Tată! mă iartă, dar de-o ții tot așa, nici nu mai plâng, și nici n'o să mă doară de tine, ca de-un tată, când te lași batjocorit cu voia. Sângele tău sunt, mi-se va zdrobi inima, dar nu plâng. — Ce pocăiu ești tu, când furi?

Dar aceștia? Cu săla vrei să faci lege nouă? O lege, care iartă să zugrumi? (Petru are joc mut, un sbucium grozav.)

Sanda (energic): Știi, ții minte Petre, cum m'ai zugrumat pe mine? (Petru trăsare, — se vede o luptă internă în fața lui. Același joc mut, puternic.)

Comănescu) (înșepat): Să furi! (Petru, zdrobit,
Ioșif) își pleacă fruntea, tace).

Maria (continuând): Să uzi bucatele, să înșeli, să...

Nicodim (întrerupe): Tăceți! Iată vin oameni dela mânăstire. (Măriei) Bine, că ne apropiarăm. Suntem aci în fața crucii, se 'ngenunchiem!

Comănescu: Și ce frumos cântă, toți în cor! Să 'ngenunchiem. (Pocăiții stau în picioare, ceilalți 'ngenunchiază.)

Sanda (gest spre pocăiți.) Ingenunchiați și voi! (Apare Mircea, Pavel).

Scena III-a.

Precedenții, Mircea, Pavel.

Mircea: Ce cor minunat, auzi Pavele, ce frumos cântă. Să 'ngenunchiem la litie!

Pavel: Doamne, ce cor frumos, par'că aud îngerii din cer. Păcat, că n'am vedere. Cu ce drag aș învăța și eu notele.

Mircea (cătră pocăiți): Cine-a urit Sionul, rușineze-se de Domnul...

Ioșif: ... Că precum iarbă de foc, așa vor fi uscați.

Unul dintre pocăiți: Auzit-ați?

Pavel: Și voi sunteți pe aici? Frumos! De a-și fi ca voi, și a-și avea lumină în ochii aceștia (arată) a-și dori, cu mintea de azi, să între iarăși întunerecul de veci, să orbesc; căci îi mai bine de o mie de ori să fiu orb trușeste, și să-i am deschși ochii sufletului, spre fericirea de veci.

Petru: Și tu ne osândești, Pavele?

Mircea: Ba, el nu vă osândește, ci orbul acesta vede mai în grabă fața lui Dumnezeu, decât voi, că a rămas într'ale sale. Mai bine ar fi de a-ți 'ngenunchia și voi, până să cetește ruga de ploaie.

Petru (transfigurat): Să 'ngenunchem, dar liberi.

Maria:) Ah! Doamne ajută!

Sanda:)

Comănescu (strejerilor): Deslegați-i. (Strejerii îi deslegă. După terminarea rugăciunii, se ridică întâi peregrinii, și pleacă încet, cântând: Crucii tale ne 'nchinăm Stăpâne! În vremea asta și ceilalți toți se ridică, fredonând pe urma lor.)

Nicodim (lui Petru): Cunoști puterea crucii?!

Maria: Și te 'nchini ei?

Pavel orbul (cântă, făcându-și semnul crucii): Crucii tale ne 'nchinăm Stăpâne!

Ioșif: Și sfântă învierea ta!..

Cetind această tânguire nu numai jalnică, ci totodată și plină de »venin« din adins căutat, celitorul nepreocupat va fi luând ca Sc. pe Părintele dr. Bunea drept un biet de muncitor blajin, care a fost năpăstuit de cei-ce precupețesc știința și se plâng de ingratitudea lumii.

Lucru nu e însă tocmai așa, și noi, care am urmărit cu oare-care luare aminte activitatea Părintelui dr. Bunea, foarte adese-ori am fost cuprinși de simțământul dureros, că Sfinția Sa s'a abătut din căile, în care au umblat Inocențiu Klein, Grigorie Maior, Samuil Klein, Petru Maior, Oheorge Șincai, Timoteiu Cipariu și Ioan Moldovan și a luat-o razna pe drumul croit de răposatul Grama și de Părintele Laurian, ceea-ce nu se potrivește nici cu tradițiunile bisericii române, nici cu spiritul timpului, în care trăim, nici — mai ales — cu actualele nevoi ale vieții noastre naționale. Va fi muncind din greu și va fi aducând și jertfe mari, ese însă mereu la iveală, că nu tocmai din curată iubire către știință, ci mai mult în vederea unui gând mai mult ori mai puțin ascuns caută adevărul, ceea-ce e un fel de abus de știință.

Scrisa Părintelui dr. Bunea stârnește deci totdeauna amărăciuni, de care nu e nici o nevoie în actuala fasă a vieții noastre.

O fi pentru Părintele dr. Bunea o mare mulțumire de a se fi încredințat, că metropolitul Sava Brancovici n'a fost, cum noi ceialalți îl socotim, un om vrednic de a fi pus în rândul celor buni, ci un mare mișel; încercările de a ne convinge și pe noi despre aceasta vin la timp foarte nepotrivit, și insolentă față cu Părintele Mangra, care și-a împlinit o datorie de pietate apărând memoria lui Brancovici, nu poate să înalțe pe Părintele dr. Bunea în gândul celor ce pace doresc și bună înțelegere între frați.

O fi mare adevărul descoperit de Părintele dr. Bunea, dar soartea neamului nostru nu atârână de o camdată dela recunoșterea lui, și azi, când creștinismul el însuși e greu amenințat și Româniile au să se lupte pentru apărarea existenței naționale, Părintele dr. Bunea și Părintele V. Mangra n'au să caute mere de ceartă, ci teren comun pentru-ca să lucreze împreună.

Poate Părintele dr. Bunea să-și verse »veninul« și asupra mea, să mă iee drept om plin de »răutate« și de »rea credință« și să-mi spună, că »cutez« a intra ca »precupeț murdar« în sancționarul științei; dar tot eu rămân adevăratul creștin, și mulți dintre cei jigniți în simțământul lor de pietate mă vor înțelege, dacă le zic: Lăsați-l pe Părintele dr. Bunea să-și caute mulțumirile potrivit cu firea sa, dacă nu vrea să trăiască în lumea, din care voi faceți parte, și iubiți-vă între voi, ca să puteți lucra împreună.

Voi mulți; el cam singur: puțin vă pasă!

Mircea: O laudăm și o mărim!

Sanda (plângând): O laudăm...

Maria (cu entuziasm): O laudăm și o mărim!

Petru: (tremurând, cade în genunchi în fața sfintei rugi. Își face semnul crucii. Pocăiții, după el. Se apropie, apoi încet, de Nicodim și Maria. Cu glas stins, apoi puternic).

Copii mei! Iertare!.. Dumnezeu meu, D-zeu meu, lumina Ta, trimite-ne-o nouă. Păcătuit-am, nelegiuit-am și pângărit-am legea ta! Crucea ta, dă-ne-o armă, Doamne, întărește-i, pe cei lăpădați, legea ta! (Se ridică plângând. Își îmbrățișează soția). Să ne întoarcem la alta!! (Sărută pruncii, apoi pe ceilalți).

Fiți binecuvântați!

Mircea: (cu toții în cor) Amin! Amin! Amin!

Cortina cade.

Literatură populară.

Culegeri de Enea Hodoș.

Frunze verzi.

— Din părțile Aradului. —

(Urmare și fine.)

Sezi, bade, dac'ai venit,
Nu șede 'n bătă proptit.
Că de căne, ce ești căne,
Nice băta nu te ține.
Dac'ai fi tu om de treabă,
Te-ar ținea ș'un fir de iarbă;

Tot ei.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Sedința dela 21 Februarie.

Sedința de astăzi s'a însemnat în analele istoriei cu șovinismul mărunț. Săcuiul Zakarias strigă într'una fraza stereotipă, ce trebuie auzită în ceriul alegătorilor. Și oricât este de adevărat proverbul lor, de rândul acesta s'a dat de sigur de minciună. Zakarias va fi auzit.

Și apărarea adevărului a făcut-o un popular. Iar deputații nostri — cu toate că acel adevăr era mai cu seamă al nostru — sunt pe deplin convinși de zădărnicia de a afirma punctul nostru de vedere, cu tot prilejul mititel. Deși n'ar fi stricat să se protesteze împotriva călcării de lege, ce s'a făcut prin declarația, între aprobările tuturor, că în Ungaria numai limba maghiară ar fi autentică și recunoscută înainte legii.

Înainte de ordinea zilei firește nu putea lipsi o năvală asupra naționalităților.

Sedința se deschide la orele 10.

Președinte: Justh Cyula.

Deputați naționaliști: Dr. Nicolae Șerban, Dr. Stefan C. Pop, Alexandru Vaida, M. Kollár, D. Manoilovici, Mrksici.

Înainte de ordinea zilei, după terminarea formalităților, cere cuvântul.

Hock János: Vrea să informeze camera, asupra adevăratelor îndemnuri ce au dat naștere interpeleției de ieri a lui Brediceanu. Zice, vehement aplaudat, că asta nu a fost biciuirea unei cauze interne a țării, ci a fost lovirea ei, în fața Europei. Chiar și actul alegerii, o luptă constituțională a Ungariei, au supus-o controlului european, invitând presa străină, care acum, informată tendențios de ei, e plină de invective la adresa libertății maghiare. El simte datorința, a da străinătății informații exacte, de aci din parlament. Străinătatea trebuie să afle, că la Bocșa, autoritățile maghiare n'au făcut altceva, decât s'a apărât împotriva agitațiilor și silniciilor săvârșite de naționalități. Numai pentru asta s'a dus și el în cerc — să poată fi testis vitae.

Și constată acum cu amărăciune, că nici-odată n'a pomenit mai mare deosebire între fapte și spuse istorice, decât între cele observate la alegeri, și cele auzite în interpeleția de ieri. Ceea

ce fac deputații naționaliști aici în parlament, samănă a calomnie sistematică. (Vii aprobări).

Di Brediceanu are o fantazie poetică, aproape desechebrată. (Risete.) Întreg comitatul Caraș-Severin a fost prada unui plan de agitație bine făurit. Este uriașă puterea celor ce știu ațită ura de rassă. (Strigăte.)

Mare deosebire e între agitatorii conștii, și între agitatorii seduși. (Urlete.) M'am convins, că toate agitațiile acestea obârșesc din spurcate interese materiale. Advocații români belesc pe țaran, apoi pun păcatele lor în cărca statului și legilor maghiare. (Zgomot. Ce ticăloșie!) Popoarele primitive, neluminate se pot fanatiza ușor, dacă escași dorințele ferbinți dar nerealizabile. Ele încă nu știu face deosebirea între adevăr și minciună.

De naționalități se poate vorbi în istoria țerii numai întru cât acele au fost apărate de maghiari, și ele au luat parte la sfârșirile maghiare. (Aprobări zgomotoase.) Agitatorii aștia o să păfească urit. Dau drum patimilor, și acestea pe ei o să-i sfășie întâiași dată, îndată ce se vor trezi, cât au fost de exploatare.

Datele lui Brediceanu sunt născocite. Cei 650 de jandarmi par a fi fost încă prea puțini, în vederea agitațiilor ce se fac pe acolo necontentit, din vremuri îndelungate. Unde s'ar mai suferi, ca să se aducă corteși și agitatori din alte comitate și de prin România! (Indignare!) Pe alegătorii lui Braniște îi conduceau tot »martiri« cu câte do-trei ani închisoare, patentăți agitatori de pretutindenii. Aceștia amenințaseră mai nainte, în scrisori anonime, cu jaf și părjol, pe cei ce-și »vor lăpăda neamul«. — Naționaliștii n'au voit să poarte nici un semn al statului maghiar. Ei aveau numai »frunza verde«, care simbolizează idealele daco-românești, față de »lemnul uscat« (korhad) fa — a zis pe ungurește), ce este statul maghiar. Repetă obicinuitele povești de terorism și de sugestie cu mijloace bisericesti. (Mișcare.) Popii au cărți liturgice cu rugăciuni pentru regele Carol.

Buzáth F.: Luați-le congrua!

Hock: Crede a fi răsturnat cu datele (?) sale, toate mistificările lui Brediceanu. După câteva fraze tricolore închee: un popor este dus în nefericire, când profeții lui sunt mincinoși. Naționaliștii tradează cauza națională, de dragul câtorva mandate de nimica. (O, ce ușor! Cor). Cere ștergerea legii de naționalitate. Ungaria are nevoie de legi perfecte. Nu e de ajuns a se formula în lege unitatea de drept, ci trebuie enunțată hotărât unitatea națională!

Se trece la ordinea zilei. Întră câteva propuneri de amendamente serioase, se înalță o gogomanie, a lui

Zakariás Iános kossuthist: Indrăsnețul reprezentant al țării, face la articolul 111 următorul

Fata care-i hărnicuță,
Șede ziua 'n ferestută,
Intr'o lună toarce-o lână,
Mâncă sacul de fărină.

Hop!

Asta-i fata omului,
Norocul feciorului:
Că fata nu ști lucra, —
Da știe bine juca!

Nime 'n lume nu se 'nșală
Ca feciorul, când se 'nsoară.
Feciorul până-i fecior
E ca floarea de bujor;
Dar fetele până-s fete,
Gândești, că-s iederă verde.

Tot așa,
Și iar așa!

Bateți cizma pe tureac,
Că n'aveți fărină 'n sac!
Bateți cizma pe căpută,
Că pita toată-i trecută!

Ici e loc, și ici o baltă,
Ici e loc să joc o fată.
Ici e groapă și un tău,
Ici e loc să joc și eu.
Ici e groapă și un dâmb,
Ce țini, fato, capu strâmb!
Ian, privește la badea, —
Daeă i-ai rupt inima!

Dar dacă ești blăstămat,
Nu te țin stoborii 'n gard.
Grânele vara se coc,
Zis-a badea să nu joc,
Pân' la storsul vinului,
Ș'o să-i fiu mireasa lui.
Storsul vinului trecu,
Badea fără suflet fu;
Venî postul lui Crăciun,
N'are badea suflet bun...

Mi-a trimis badița carte,
Carte albă de departe,
Două șire de mărgelă,
Ș'un bătrân fără măsele.

Am un bade mititel
Cât o lună de inel;
Nu știu, ce i-aș da să crească,
— Poate iederă căprească!

Mă făcu mama băluț,
Să fiu la fete drăguț;
Mă făcu mama mârjol,*
Și la toamnă tot mă 'nsor,

Hop! săracul de câmpean,
Mult e mândru și viclean,
Toată ziua zice 'n frunză,
Și 'nghite pită cu brânză.
Dar bietul de pădurean?
Frunză verde de hirean,
Toată ziua dă din sapă,
Și sara — mălai cu ceapă.

* Urâtel. Smârd, urât.

amendament: In administrațiile și cassele societății de asigurare și ajutorare, să nu poată fi angajați decât cetățeni ungari, *cunoscători de limba maghiară*. Își motivează amendamentul, cu principiul fundamental al politicii maghiare, care cere deplină validitate a limbii ungurești.

Erszt Sándor popular. Află greșită măsura propusă. Cum se poate cere cunoașterea limbii maghiare, dela membrii comisiei administrative, bunăoară în Brașov.

(Strigăte nervoase, afectate, pe băncile kossuthiștilor: învețe ungurește! Vezi că și Brediceanu știe etc. Se distinge în astfel de zbierete o mică clică în stânga, Ugron, Hajdu).

Camera primește amendamentul.

La articolul 124, *Zakariás* propune iarăși, ca toate registrele și referadele casselor de ajutorare să fie purtate exclusiv în limba maghiară — fiind aceasta *singura limbă autentică*. (Közhitelességü).

Amendamentul se primește. Votează în contră sașii și câțiva populari.

Mai propun amendamente — respinse — Mezői Vilmos, Popovics și alții. Ședința se suspendă pe 10 minute.

După ședință urmează discuția.

(Deputații noștri vor răspunde lui Hock, în ședința de mâine).

Discuția pe articole s'a sfârșit la orele 1 1/2.

Senzația zilei au fost de altfel cele două proiecte prezintate de contele *Apponyi*: despre regularea salariilor învățătorilor dela școlile elementare de stat, precum și inspecția acestor școli și despre relațiunile de drept și salarizarea învățătorilor școalelor comunale și de stat.

Proiectele s'au trimis la comisia de instrucție publică.

Din România.

† **Iacob Lahovary**. Din Paris a sosit trista veste a încetării din viață, a generalului Iacob Lahovary, ministru al afacerilor din afară (externe). Implinise 61 de ani și fusese o podoabă a partidului conservator; a fost de mai multe ori ministru de război. A luat parte în campania dela 1877—78, ca major în statul major al armatei române. El sosise de mai multe zile la Paris, unde a fost operat în clinica profesorului Bonnet de către profesorul Quénu. Operațiunea a început Marți la orele 9 și 15 m. și a fost terminată la amiază. Profesorul Quénu era asistat de agregatul Duval.

La orele 4 după amiază starea generalului Lahovary era din cele mai satisfăcătoare și ori ce complicațiune imediată era considerată ca înlăturată.

Remășițele mortuare ale decedatului vor fi aduse în țară și vor fi înmormântate cu onorurile convenite unui fruntaș al țării.

Câteva date biografice ne vor informa despre viața rodnică a acestui bărbat de stat român și despre munca lui desăvârșită pentru țară și neam.

Generalul Iacob Lahovary se trage dintr'o veche familie boierească, care a jucat totdeauna un mare rol în viața politică a principatelor dunărene.

După absolvirea școlii militare din București, unde a primit rangul de sublocotenent în arma cavaleriei, a plecat pentru continuarea studiilor militare la Paris, unde s'a înscris ca auditor la școala superioară de stat-major.

Intors în patrie a escelat prin desfășurarea cunoștințelor sale strategice și în războiul din 1877/8 îl vedem pe Iacob Lahovary alături de Vodă Carol, ca consilier în statul-major al armatei.

După război a intrat în viața politică, înscriindu-se în cadrele vechiului partid conservator, și înaintând în urma unei neobosite munci până la cea mai înaltă treaptă ierarhică.

În mai multe rânduri a fost ministru de război, mai pe urmă în cabinetul Cantacuzino la 1899.

La căderea Cabinetului în vremea teribilei crize din 1899, generalul Lahovary a luptat în opoziție

cu multă tactică fiind aprins mai ales de chestia procurării tunurilor și acuzând comanda făcută de primul-ministru Sturdza ad-interim la război pe atunci, — la firma Krupp din Germania.

Insistența lui de a se comanda tunuri cu tragere repede în Franța a avut multă atenție din partea Soveranului.

La căderea partidului liberal din Ianuarie 1905 G. C. Cantacuzino chemat la palat pentru formarea cabinetului a fost încredințat cu misiunea de-a cuprinde în grupare și pe generalul Iacob Lahovary, dându-i-se însă un alt portofoliu nu acela al războiului. Atunci generalul a optat pentru portofoliul externelor, care i-a și fost încredințat și care l-a păstrat până la moarte.

Cu toate că generalul era născut și crescut militar, având cunoștințe nu tocmai hotărtoare în afacerea externelor, am ajuns să-i admirăm tactica lui energetică, acolo unde trebuia să fie.

Lui îi mulțumește regatul iradeaua Sultanului dela 25 Mai 1905, prin care Poarta recunoaște ca națiune elementul cuțo-vlah din Macedonia și-i dă dreptul de a se folosi de propria lui limbă în biserică și școală.

Aceasta iradea a produs cea mai mare nemulțumire la Atena și în special în sinul Patriarhatului ecumenic din Constantinopole, care își arogase drepturi nelimitate asupra aromânilor.

Generalul a fost un temperament ales și foarte iubit în partidul conservator, care pierde în el un însuflețit luptător și credincios aderent.

Intregul regat plânge moartea acestui erou, și sfetnic dibaciu al neamului.

Balul mascat al presei. S'au pus în vânzare biletele pentru marele bal mascat și costumat al presei, organizat de Sindicatul ziaristilor, cu concursul unui comitet de doamne din societate și al unui comitet de artiști.

Balul, care se va da în seara de 18 Februarie, va fi cel mai reușit și mai strălucit în acest gen.

Ateneul Român. Joi, 8/21 Februarie c., orele 9 seara dl I. A. Rădulescu Pogoneanu a ținut conferința sa: »Vasile Conta și opera lui«.

Delegație. D-nii d-ri Em. Pangratti, decanul facultății de științe din București și dl dr. Ioan Cantacuzino au fost însărcinați să prezinte M. Sa Regelui memoriul profesorilor universitari.

Armata la expozițiunea generală română. Sub acest titlu, dl general C. I. Brătianu, publică conferința ținută de dsa ofițerilor garnizoanei din București, în ziua de 25 Octomvrie 1906, în pavilionul armatei. Dl general Brătianu a fost cel care, anul trecut, a aranjat la expoziție pavilionul militar, cel mai frumos, cel mai instructiv și cel mai vizitat dintre toate celelalte. Nimic n'a fost lăsat la o parte din ceea-ce ar fi putut interesa și instrui publicul; fiecare lucru a fost așezat la locul lui, cu atâta gust și pricepere, în cât cel ce vizită dela un capăt la altul pavilionul și împrejurimile sale, după o călătorie de câteva ore printre mulțimea obiectelor expuse plecă cu o idee completă asupra ostirei noastre, așa cum este ea astăzi, cu întreg complexul de instituții și de servicii, cari fac din ea o armată cu adevărat europeană; gata să răspundă ori când cu vrednicie scopului pentru care a fost creată.

Din Oradea-mare.

E drept, că o faptă slabă din trecut nu se poate nimici cu alta bună din prezent. Fapta ca atare rămâne, numai urmările se pot delătura.

Dl L, a. nu de mult desperase de tot, că »Hilaria« reuniunea de cântări din Oradea-mare s'a bolnăvit de moarte.

E drept, că »Hilaria« de un timp nici decât nu se poate înțelege cu năprasnică »Nepăsare«, care în Bihor a ocupat un teritor însemnat și urzind în continuu la gâlceve, tinde a nimici ori-ce scop nobil al activei »Hilaria«. Aceasta e cauza, că »Hilaria« în 22 Noemvrie 1906 a primit o rană mai ușoară, care de prezent e vindecată — cred — de tot.

Deocamdată toate împrejurările au fost favorabile pentru o reînviare, cât de timpurie.

S'a hotărât anume un concert pe 27 Februa-

rie și în preajma pregătirilor, prezidentul dr. Florian Duma, pentru succesul splendid al reuniunii pe Arenele Romane din București, a fost decorat din partea Maiestății Sale Regele Carol cu crucea de cavaler al »*Coroanei României*«.

Din ocaziunea aceasta numărul membrilor — în ce privește activitatea — s'a întreit, desertând mulți din tabăra nepăsării.

Se așteaptă mult și dela generosul public — cu deosebire — local, luându-se măsuri, ca cu această ocaziune să fie rugat de bunăvoință »după plac« fiindcă de altă dată ori ce sprijin cerut, s'a denegat din punct de vedere față de inamicul nostru de luptă.

De astă-dată deci toate presemnele sunt favorabile și mult promițătoare pentru concertul din 27 Februarie.

Este speranță, că publicul setos după cultură națională, ce va lua parte la acest concert, va avea un spectacol frumos prin înfrângerea totală a nepăsării și se va depărta cu speranță în înflorirea culturii naționale.

Iată dl L. a în așteptările sale cu trista »Hilaria«, se va înșela plăcut.

De altcum o să mai vedem. — N. —

Din străinătate.

Alegerile în Rusia. În capitala Rusiei, Petersburg, se continuă alegerile fără nici o agitație. E ceva neobișnuit a vedea pe ruși liniștiți, acest soi de oameni, cari cresc în sufletul lor revoluția.

La Moscva s'a dat un banchet în onoarea deputaților aleși, cari sunt toți opoziționiști.

În lunga serie de vorbiri s'a accentuat însemnătatea războiului opozițiunii, care va trebui să lupte de data aceasta contra a două fronturi, contra birocrației și a estremei stângi.

Rezultatul de ieri al alegerilor se prezintă în modul următor:

Din 175 de mandate, 14 sunt monarhiști, 13 octobriști, 5 moderați, 1 democrat monarchist, 1 tendenționist pacinic, 1 reformat democratic, 25 de cadeți, 35 stânga, 2 radicali, 2 estrema stângă, 11 aderenți ai lucrătorilor, 1 socialist popular, 19 social-democrați, 1 socialist revoluționar, 39 naționaliști poloni, 1 armean, 2 mohamedani și 2 fără partid.

Giosuè Carducci.

— Amănunte din ziarele italienești. —

Toate ziarele italiene au apărut încadrate în negru și aduc amănunte despre viața, activitatea, boala și moartea marelui poet. Toate sunt de părere, că prin moartea lui Carducci ginta latină a pierdut pe cel mai genial fiu al ei.

Pe adresa doamnei Elvira Carducci, soția marelui defunct vin și acum adrese de condolențe din toată Italia. A făcut mare impresie adresa studenților italieni din Budapesta, precum și a italienilor din Fiume și Triest.

Municipalitatea orașului Bologna a decis ca să se aleagă în cimitir cel mai frumos loc și acolo să i-se ridice lui Carducci un mauzoleu, în care să fie transportate remășițele lui pământeste. I-se va ridica apoi o statuie în fața universității, a cărei podoabă a fost patru-zeci de ani.

Cosciugul lui Carducci e din scânduri de brad, așa i-a fost dorința, așa a cântat el odihna de veci într'un sonet admirabil, (tradus în românește de St. Iosif în »Sămănătorul« și reprodus și de »Tribuna«).

Publicistul Francesco Zanetti, elev iubit al marelui decedat, scrie un duios articol în memoria lui Carducci și zice, că ar dori să vadă mormântul maestrului nu în cavou (criptă), ci sub o movilă de pământ, în bataia vântului și a ploii, încălzit de soare, — căci nimeni n'a iubit mai mult natura și n'a cântat-o mai frumos decât Carducci!

Actualități politice.

— Prin telefon. —

Tariful autonom.

Azi la orele 5 comisia economică a dietei a ținut ședință și a discutat asupra proiectului tarifului autonom.

Viața în America.

Cine-i cuminte, să stea acasă. Căci de se duce, nu e sigur că se mai întoarce!

Fiind tot într'una întrebat de unii și de alții despre stările din America și neputând da tuturor răspuns, aș dori ca pe această cale să dau tuturor informațiuni și răspuns la cele ce îl așteaptă pe fiecare emigrant în America. Informațiunile mele vreau să le zugrăvesc cu cele mai adevărate culori.

M'aș simți fericit, dacă frații români cu aceeași credință ar primi șirele mele, cu care credință adevărată doresc să spun cele ce știu despre America. În primul rând e adevărat: bani putem câștiga cu ceva mai ușor decât prin părțile noastre, dar dacă judecăm celelalte împrejurări între cari trebuie să trăim, cu drept cuvânt trebuie să zic că ar fi foarte bine dacă am sta acasă.

Cineva ajuns odată în America, în scurtă vreme trimite acasă o sută sau două de coroane. Pe lângă acele și o scrisoare, în care mai mult se laudă decât spune adevărul. Scrie că-i merge bine, lucră ciasuri puține, câștigă mult, trăiește domnește și cheltuiește puțin. Și o, de ar sta binele și fericirea din America numai din atâta, cât se poate scrie prin epistole trimise de pe acolo, atunci ar fi ferice de noi.

Dar nu e tocmai așa, pentru că cel ce a scris epistola și a trimis bani, a uitat să scrie cu cât năcaz a făcut el banii; cât e ziua de mare stă tot cu moartea în față având neîncetat să se fe-rească de droturile electrice între care e locul lui de lucrat și de cari numai dacă te atingi ești fiul morții; a uitat să descrie celor de acasă ceva despre focul cel grozav în care e silit să steie într'una și unde dacă nu te-ai uda mereu cu apă și nu ți-ar sufla neîncetat vânt cu mașina, te-ai aprinde, ai arde și te-ai face scrum; a uitat să scrie ceva și despre dinamita care neîncetat umple văzduhul cu petri, (spărgând munții cei grozavi, a uitat să scrie ceva despre pravul și fumul cel îngrozitor care stă încheșat de-asupra orașului cași când Dumnezeu știe ce nori grozavi ar fi, în care de vei sta un an de zile, deși nu te chiar chilăvești, dar barem cu 5 sau 10 ani viața ți-o scurtezi. Apoi altele multe nefericiri prin tot felul de băi, prin adâncimea pământului, câte la 7—8 sute de metri adâncime, unde se dărâmă cerimea băii pe ei, de unde apoi nu mai este scăpare, ci acolo își află sfârșitul vieții ori câți vor fi, sau se aprinde gazul cel primejdios de cărbuni, și într'o clipă îi face pe toți scrum și cenușe, după cum s'a întâmplat acum nu de mult în statul Verjinia în o baie de cărbuni unde s'au prăpădit cu sutele de ființe nevinovate cari s'au dus să câștige ceva pentru ei și familiile lor, și n'au știut sau poate nici prin minte nu le-a trecut că nu vor mai vedea soarele și lumina zilei, nici se vor mai întâlni cu femeile și pruncuții lor.

Dar nefericirile din fabrici?!

În ziua de 5 Decembrie anul trecut eu și cu mai mult români din comuna Semlac și Cerna din Banat, fiind de toți 13 inși, am lucrat în o fabrică de mașini de trierat în orașul Vainesbára și pe când lucram mai bine, pe la 3 ore după amiază, s'a rupt pământul și a căzut un elevator cu un căzan de trierat din al treilea etagi al fabricii și-a prăpădit într'un minut 11 oameni aflatori pe el, și spre marea nenorocire a noastră între acești 11 au fost și 6 români

dintre cari 3 au murit la moment, cu numele Lazar Popian și Ioan Sorsan din Semlac și Nicolae Bunescu din Cerna apoi alții 3 chilăviți în așa mod, de cu greu se vor putea îngriji pentru susținerea lor și a familiilor lor. Iși poate închipui ori și cine groaza, spaima și disperarea noastră pânăce i-am scos de supt ferele grozave și omorătoare pe cei chilăviți, mângâindu-i.

Dar și mai întristător și jalnic era strigătul unuia dintrâșii, Nicolae Bunescu, care a stat cu jumătate trupul supt povara cea mai mare, cu oasele zdrobite și neîncetat striga să-l scoatem, iar dela doctorul ce era în apropierea lui neîncetat cerea să-i facă moarte cât poate mai iute, dar n'au ajuns nimica, a trebuit să suferă bietul și să vadă cu ochii lui cari lăcrămau mereu, cum ridicăm ferele de pe el, iar când l'am scos de acolo fiind numai eu român de față și mai aproape de el, a trebuit chiar cu mâinile mele să strâng bucățile din carnea și oasele lui de pe jos cari nu se mai țineau d'olaltă. Nenorocitul om transportat fiind într'un spital, a mai trăit 12 ore și apoi și-a dat sufletul.

Iară eu, înfiorat de cele ce am văzut, mulțumesc atât prea puternicului Dumnezeu că mi-a grijit viața și m'a ajutat să pot încă odată ajunge pe pământul meu străbun la casă și la familia mea. Acum fraților, vă puteți închipui cazul înfiorător: femeile și pruncuții orfani fără tată, fără bani, neîncetat le scriau la dragi părinții lor să vină acasă, și în loc de a veni ei, au venit numai vestea că au fost și astăzi nu-s.

Fraților români, aceasta e icoana fericitei Americi și nu epistoalele unora și a altora și mai ales a speculanților de agenți. Nu vă știu în destul să vă sfătuesc și să vă rog să vă feriți de rău cum v'a ferit mama voastră de foc și de apă când ați fost mici, și dela rău să nu așteptați bine, și mai ales bietul român care nu știe limbă e pus la toate maltrătarile și la cele mai grele și mai primejdioase lucruri. deci ori cât vă ademenesc vorbele frumoase și dulci ale unora sau a altora, nu uitați zicala din bătrâni: Fie pânea cât de rea, tot mai bine în țara mea.

Dimitrie Selăjan,
faur în Nădlac.

Sociale.

Prelegeri populare.

Prelegerile populare sunt o adevărată școală pentru adulți. După cum sinoadele sunt chemate, pentru a ne călăuzi în viața noastră bisericească, după cum școala ne dă primele noastre instrucții pe terenul cultural, așa prelegerile populare sunt menite, să ne deschidă ochii față de pericolele noastre zilnice, să ne îndrepte pe o cale mai folositoare intereselor noastre, să ne îndemne la o muncă spornică, să ne încurajeze spiritul nostru slab de întreprindere, să ne dea povețe sănătoase, pentru a ne putea forma o stare mai bună, pentru a ne putea și noi bucura de puțina vreme, câtă ni-e dată s'o trăim.

Dar cine se interesează de lucrurile acestea?

Câți dintre preoții ori învățătorii noștri pot să se laude, cu conducerea ăstorfel de întruniri, care le-ar face cinste și i-ar trece în cartea nemuritorilor neamului?

Am vrea zilnic să înregistrăm câte o dare de seamă despre activitatea unei astfel de întruniri, dar durere, scrisorile, ce ne sosesc zilnic, ne cer numai sfaturi referitoare la emigrare. Astfel de situații dureroase și periculoase pentru existența noastră trebuiesc înlăturate cât mai îngrabă. Trebuie să ne punem pe muncă serioasă, dacă nu vrem, ca mai târziu, să ne batem cu capul de pereți.

Cu aceste prelegeri noi nu vrem să cucerim lumea, cum făceau nunții papali. Noi să ne îngrijim de sărăcia noastră, de a-i mai ușura greutatea și aceasta nu vom putea-o face, decât sfătuindu-ne la olaltă și muncind fără prihană în

orice direcție, cei ce au condei, cu condeiul, cei ce au bani să-i miște, să nu-i ție în cuiași, cei ce au minte să o împărțiască și la alții, că nu pierd nimica, iar preoții și învățătorii noștri, cari prin poziția, care o ocupă și prin raportul lor față de popor sunt încredințați cu conducerea lui, să-și dea bine seamă de rolul lor, și nu cu gândul ci cu fapta să ne dovedească, că într'adevar nu ne-am înșelat în speranțele, cari ni-le-am pus în ei.

Când îmi aduc aminte, că dl Iorga, profesorul dela București începuse în primăvara anului trecut cu un mic grup de literați conferințele sale în toate orașele mai măricele ale țării românești, când îmi aduc aminte câtă însuflețire au intrupat în inima ascultătorilor aceste vorbiri, spuse cu tendințe vădite de îndreptare a multor rele sociale, când mă gândesc, că tot ce spunea atunci nu era ceva nou pentru ascultători, ci erau păcate cunoscute, pentru îndreptarea cărora nu aveau pornire și curagiu, mă întreb de ce nu s'au ivit și la noi oameni, cari să-și înțeleagă rostul lor în mulțime, de ce numai când e vorba de ocuparea vr'unui scaun boeresc ne coborim între prostime, pentru a-i arăta, că dacă ține cu mine e fericit și după moarte, iar dacă ține cu altul îl mânăncă sărăcia?

Dar pentru poporul nostru vorbele cu scaun sunt o bogăție, ce i-se procură în mod indirect, pentru el un cuvânt cald, face cât nouăzeci de pagini scrise, pe care i-e greu să le citească, ori să le înțeleagă. Noi avem lipsă de conferințe, pentru noi sunt absolut indispensabile prelegerile de soiul acesta, căci situația noastră politică și economică și socială și materială și cum veți vrea diferă de a fraților noștri din regat. Ori cât de mult ne-am fali noi cu superioritatea țaranului nostru, dacă admitem circumstanțele atenuante înșirate mai sus, vom vedea că suntem inferiori, noi cari n'avem stăpâni cu durere de inimă, noi, cari nu găsim alinare a plângerilor noastre, noi pe cari legea nu ne apără, ci ne condamnă, noi cari trebuie să luptăm pentru cultura, ce nu ne vine de-agata.

Și să nu schimbăm casinele în localuri de joc, căci numirea de «Casină» pentru noi românii are și trebuie să aibă altă semnificație decât pentru ori care alt popor. Aici trebuie să se frământă ori ce avem noi mai de seamă, toate intereselē, cari ne dictează un fapt, menit să ne întărească vitalitatea noastră. Și atunci fiți siguri, că nu vom fi siliți să asistăm la surprinderi neplăcute, cum a fost acum dăunăzi cea dela Bocșa.

Dar să mă apropii de prelegerile populare, căci asupra acestora vreau se vă întregin.

În comunele românești din țara Bârsei în Ardeal fruntașii aveau bunul obicei să urce pe rând în toată Dumineca după biserică catedra școlii și să țină câte o prelegere populară. Se vorbea foarte frumos și înțelepțește asupra multor chestiuni, la cari țaranul de altcum foarte duos pentru lucruri de acestea rămânea foarte încântat și-și creștea inima când îl vedea pe el — omul făcut se asculte cum feliicită pe vorbitor, strângându-i mâna cu amândouă ale sale.

Ar fi fost o deosebită mândrie pentru mine chiar, dacă împrejurarea m'ar fi schimbat pentru acest moment cu fericitul vorbitor.

»Mi-ai încălzit inima dle!»

Nu-i așa cât sunt de curate și de sincere cuvintele acestea așa de puține, dar cari spun atât de mult?

Frumosul obicei ce, l-am amintit, în părțile acestea nu se practică și nu știu, dacă-l mai întâlnim în vr'o parte a estinsei ogrăzi a românismului.

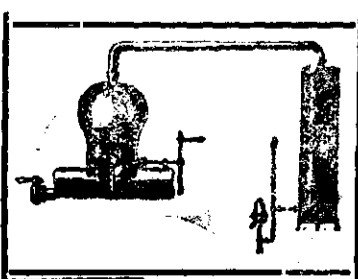
M'ași bucura dacă mi-ar veni veste bună din vr'o parte, dar nu cred.

Atunci, care e misiunea preoților și învățătorilor noștri? Școala și biserica? Vă foarte mulțumesc!! Acum două sute de ani n'aveam școli, n'aveam preoți cu carte ca astăzi, ci oameni simpli, laici cu ceva conștiințe de slujbă bisericească, aveam ce-i drept 99½% de analfabeți. Dar!! și acest dar vă amenință, acum după două sute de

Nagy Pál,

măestru căldărar în Budapesta

☉☉ V. Váci-ut, nr. 64. ☉☉

Căldări și recuzite de aramă roșie pentru ferberea spiritului, cognac, licher, comină și drojde.

Pregătirea verigelor (catene) de fer. Mare magazin stabil pentru aranjamente de băi (scalde). Aranjază și provide cu cele trebuincioase tot felul de fabrici. Vase de aramă pentru hoteluri și restaurante; pentru ferbere de cafea; căldări pentru spălat și pentru vatra focului (sparchet) în cuină. Raporturi și cinctură cu prețuri foarte moderate.

ani, când avem preoți cu 8 clase de liceu și trei și patru cursuri seminariale, când avem învățători cu clase liceale și patru cursuri pedagogice pentru ce procentul analfabeților e de 75%?

Pentru ce această colosal de mică îmbunătățire?

Pentru că nu ne trage inima, pentru că jertfim intereselor noastre particulare trebuințele unei întregi mase de oameni, trebuințe cari ar trebui să ne fie sfinte, și pentru realizarea cărora ar trebui să nu cunoaștem jertfe.

Imi ridic glasul deci în interesul milioanele de români subjugăți de neștiința și de lipsa de conducere proprie și cer acelor ce sunt mai aproape de nevoile poporului, se jertfească un ceas două pe săptămână, adevărată distracție, pentru a lumina prostimea, cu ce-l ajută mintea, nu cu lucruri mari, cu mărunțisuri, cari însă adunate laolaltă, pot să-i schimbe cărarea plină de obstacole a vieții, și să-i arate un drum mai bătut.

Prelegerile populare, trebuie să le aibă în vedere tot omul cu ceva cunoștințe și în toate comunele ar trebui să vedem lumea adunată în jurul unei minți mai agere, în jurul unui moș sfătos.

Acți să vorbim despre chestiunea economică, economia de vite, de câmp, despre asociațiuni și grupări economice, chestii sanitare, câte ceva și din viața oamenilor noștri mai aleși, câte o scântee de politică, despre starea noastră culturală și felul ei de îndreptare..., dar câte nu s'ar putea vorbi înaintea poporului aluia deștept, care în nesiguranța ce-l pândeste la fiecare pas, așteaptă să-l tragi de mânecă, pentru a-l feri de o prăpastie imediată ori mai târzie.

Câte treburi frumoase n'am putea esoperă, dacă ne-am pune pe lucru; câte porniri rele nu le-am sugrumă în germen, dacă ne-ar trage inima!!

Trebuie mai întâiu de toate să fim oameni, și nu manechine!!

AVIZ!

Abonenții cari până acum n'au plătit abonamentul sunt rugați să trimită numai decât ca să nu li-se întrerupă expediarea ziarului.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 22 Februarie 1907.

— **Vremea.** A treia iarnă, am putea zice. Până azi (joi) la amezai vremea se miuise atât de mult, încât se topise aproape întreaga zăpadă. Dela amezai a început a ninge, încât pământul iar e acoperit cu zăpadă. Vremea e moale, cu toate acestea.

— **Sinodul protopresbiteral din tractul Radnei** s'a ținut astăzi, Joi, la 21 c. sub prezența părintelui protopop Givulescu, care într-o vorbire frumoasă și plină de entuziasm a deschis ședința.

Desbaterile în sinod au avut un caracter de îndreptare cultural-socială. S'a accentuat lupta, ce trebuie să se poarte contra ravagiilor alcoolismului (beției) și s'a luat hotărîrea, ca atât preoții, cât și învățătorii după amvon și catedră să desfășoare o activitate cât mai mare împotriva acestui flagel, care amenință să cuprindă tot mai mult masele poporului.

Să se afișeze plcate, prezentând scenele urmării beției, în toate localurile publice.

Al doilea punct al programului a fost chestiunea școlară. S'a dispus, ca recensământul copiilor de școală să se facă cu mai multă atenție, ca până în prezent.

Se combate luxul, care nu e pentru sărăcia poporului nostru, iar la urmă se dau informații asupra salubrității publice și a curățeniei, ce omul trebuie să o poarte corpului său și casei sale.

Ne bucurăm și noi în fața atâtor sfaturi prețioase și pe lângă ovațiile ce i-s'au adus părin-

telui protopop Givulescu din partea membrilor sinodali, primească acest vrednic român și mulțumirile noastre, ale acelor, cari vorbesc în numele binelui și fericirii neamului.

— **Concertul din Arad.** S'apropie ziua de trei Martie și cu cât vine mai aproape, cu atâtea inimile noastre bat mai tare.

Concertul la care tinerimea română ne chiamă, să anunță sub cele mai frumoase prevestiri.

Din Sibiu vine să ne cânte cu glasul ei blăjîn și dulce doamna *Veturia Triteanu*, copila răsfățată a scenei noastre, care ne-a dus pe la toți frații dulceața cântecului și a vrăjitelor noastre doine.

A fost admirată la teatrul național de Bucureștenii cu gusturi rafinate, iar la Craiova, unde a fost invitată mai deunăzi simpatica noastră artistă a fost obiectul unor furtunoase aclamațiuni.

În program se anunță și d-șoara *Hortensia Raicu*, cu un solo la pian din Verdi și Liszt.

Noi, cari am avut fericirea să cunoaștem pe gingașa fiică a Aradului, numai ca un măr de ceartă între tinerii noștri sbuciumați de spasmiile dragostei nemiloase, vom avea să înregistrăm o surpriză mai mult.

Alături de colega ei pansiva d-șoară *Veturia Pap* va acompania la pian.

Corul seminarului teologic și pedagogic sub conducerea abilă a maestrului de muzică Trifon Lugoșanu invocă de asemeni cel mai viu interes. Și suntem convinși, că o seară petrecută sub impresia unui program atât de variat și de frumos, va întruni pe lângă aradani întregă împrejurimea mai cu seamă, când ni-e dat să știm, că contribuim cu toată dragostea, ce o purtăm neamului, din puștinul nostru cu ceva pentru fondarea gimnazului din Brad.

— **Baritonistul Corfescu**, iar a trecut granița spre a ne vizita. În turneul ce-l face pela români din Ardeal și țara ungurească s'a oprit și la Arad, unde va cânta luna viitoare în trupa de operetă din loc, în piesele *Rigoletto* și *Pagliacci*.

— **Emigrările** iau o proporție nemai pomenită: în săptămâna asta au plecat din Ungaria la America nu mai puțin de cât 3393 cetățeni, cei mai mulți unguri.

— **»Viața Românească»**, eselența revistă a distinsului naționalist și prieten al țărâniei, profesorul universitar *C. Stere* din Iași, a intrat în al II an al existenței sale. Numărul I din acest an a apărut având un conținut de 240 de pagini, cât o carte, articole de cei mai distinși scriitori români de *pretutîndeni*. Recomandăm tuturor cărturarilor noștri să-și procure această bună revistă. Costă pe un an 15 cor.

— **DI Ioan M. Roșu**, fost primar în Biserica Albă, ne anunță că și-a deschis cancelaria advocațională. Ne pare bine, pentru că astfel îl vom vedea iarăși la vechiul său post: fruntaș în cele naționale și luptător de seamă, ceea-ce ca primar, se va fi convins eselențul naționalist, nu se poate. Nu ne îndoim, că dl Roșu se bucură de toată încrederea românilor și-i dorim tot succesul.

— **Critică aspră.** Domnul N. Iorga scrie în *»Neamul Românesc»* următoarele: *»Critică din »Unirea» a cărții părintelui canonic Bunea, împotriva cărții părintelui vicar Mangra, asupra metropolitului Sava Brancovici a ieșit în broșură. Un anume ton, aduce după sine, în cele mai multe cazuri, o anume replică. Cartea aceasta cuprinde anume pagini de uricioasă critică și de ironie fină. Cu privire la persoana metropolitului Sava, ași fi dorit pietate.*

— **Abatele Gidófalvy**, parohul bisericii rom.-catolice din Sibiu, a decedat în noaptea trecută, după lungi suferințe.

— **O alegere.** Ni-se scrie: În 14/27 Ianuarie a. c. s'a făcut alegerea de capelan în comuna Alfoș. Alegerea a fost condusă de P. O. d-n protopop tractual Voicu Hamsea din Lipova, care a sosit în comună după orele 8, iar la 9 adunându-se comitetul parohial, se face lista candidaților.

După celebrarea sf. liturgii, urmată și de chemarea Duhului Sfânt, Rev. protopop, prin o cuvântare acomodată, arată scopul întrunirii, provoacă apoi sinodul parohial spre a-și alege doi bărbați de încredere. de atari se aleg: Petru Bârzu și Ioan Dan, iar de notar inv. Nicolae Savi. Se purcede la alegere, care decurge în cea mai bună ordine, sfârșindu-se alegerea se numără voturile și se constată că au votat 93 alegători, iar majoritatea voturilor a întrunit-o Traian Peșan, preot în Checheș, care se declară de ales.

— **Boala drului Carol Lueger.** Ziarul *»Reihspost»* din Viena dă următoarele amănunte îmbucurătoare, asupra stărei sănătății drului Carol Lueger, primarul Vienei:

»Dr. Lueger a fost cântărit și s'a putut stabili că a crescut în greutate cu 60 decagr. Primarul s'a bucurat foarte mult din cauza aceasta, căci înainte de a cădea la pat, cântărea 86 kgr. și până la 1 Februarie st. n. a pierdut din greutate 11 kgr.

Aceluiaș ziar i-se scrie din București, că în audiența pe care a avut-o la M. Sa Regele Carol, dl Al. Ciurcu, prim-ajutor de primar, Suveranul s'a interesat de starea primarului Lueger și s'a exprimat în termenii cei mai elogioși despre dânsul, zicând între altele, că este o mare cinste pentru cetățenii vienezi, că au pus în fruntea lor un bărbat, care neapărat face parte dintre cei mai mari bărbați ai veacului nostru.

Impăratul Francisc Iosif s'a interesat din nou alaltă-ieri despre boala drului Lueger, trimițând la primărie pe consilierul curței, baronul de Ebenhof.

Îmbunătățirea stărei sănătății drului Lueger continuă. Președintele Senatului Român, a adresat o telegramă primarului Vienei, prin care îl exprimă mulțumire pentru îmbunătățirea simțită în starea sănătății sale.

— **Cel mai bine plătit ziarist din lume.** Este interesant acest lucru mai ales pentru noi, cari încurcăm viața de azi pe mâne, fără de a ști, că sunt confrăți a căror plată anuală face într'a-devăz cinste acestei meserii.

»*Goening Journal*» (se putea să nu fie la New-York) plătește pe cronicarul său dramatic *Arthur Brisbane* cu nu mai puțin de 200.000 de coroane anual. Afară de aceasta fericitul... confrate (ierțați-mi parodia) încasează pentru articole politice încă 100.000 coroane, ceea-ce face în total 300 de mii, bani gata.

Și când te gândești, că la noi și cele câteva sute ce le încasezi anual, trebuie să le mănânci în temniță!!

— **Români slabi.** Ni se scriu următoarele: Zilele trecute s'a împlănit în comuna noastră Voivodinț, că mai mulți alegători de deputat au fost chemați oficios la casa comunală, unde la stăruința judelui comunal și a unui »domnișor» cu pretenții de bun român și nefiind de față notarul(!?), au subscris în cancelarie o coală, însă fără să li-se spună, că ce anume subscriu ci numai: »că a venit dela dl fibirău, să vadă câte voturi is în comună(?) și care vrea, să sub-scrie». În modul acesta au fost înșelați vre-o 40 alegători români, cari acum se căesc rău, dar prea târziu.

Cazul acesta a fost interpelat în ședința reprezentanței comunale din 13 Februarie st. n. de fruntașul român B. Panciovan. Notarul a răspuns, că de subscrieri nu are cunoștință; știe însă că a venit la antistie — dar un oficios — o adresă pentru formarea unui nou partid în sânul coaliției, și în fruntea acțiunii ar sta actualul deputat al cercului nostru: br. Stojanovics.

Frumos lucru! Va să zică pe alegătorii români, cari la timpul său își dăduseră votul pentru candidatul național român: dl Spătariu, — îi folosește acum baronul Stojanovics prin apucături nedemne și cu sprijinul autorităților administrative spre scopuri contrare intereselor românilor!

E caracteristic apoi, că dela nemți afirmativ n'ar fi câștigat nici o subscriere baronul!

Ceea-ce mai ales m'a surprins, a fost ținuta reprezentanței comunale în fața interpelării de mai sus. Răspunzând notarul interpelantului pre-

cum am arătat mai sus, roagă să i-se iee la cunoștință răspunsul său. Și ce să vezi?

Preotul Ilie Dabiciu, ca cel mai competent — vorbă să fie! — nu a aflat nici un singur cuvânt de aprobare pentru tragerea pe sfoară a fiilor săi sufletești, cari nu știu ungurește, ci dictează: se ia la cunoștință! Ceialalți membrii, spre rușinea lor fie zis, au tăcut; doar se vor fi știit să-l contrazică.

Numai înainte părințele pe calea aceasta a meritelor patriotice și în curând vei ajunge la renume și chiar distincțiuni! Doar când cu alegerea de notar cu câte cuvinte măgulitoare nu te-a distins »intre domni« protopretorele, pentru că ai votat contra românului?

Țin să amintesc în sfârșit, că la ședința amintită au avut o ținută deamnă românească: dl Mihail P. Moise comerciant și membrul Simeon Mata. Cinste lor!

Acestea le-am scris, ca să ne cunoaștem!

Un român.

— **Părerii despre alegerea din Bocșa.**

Unul dintre harnicii noștri maiestri ne trimite o scrisoare în care privityor la alegerea din Bocșa zice:

Fraților bocșani și jur! E trist lucru când D-voastră în loc să votați cu un român din sângele nostru, ați votat cu ovreiu care nu ne știe durerile noastre. Lucrul a mers întors de cum am cugetat noi românii din toate părțile. Noi am fost așteptat să dea frații noștri Bocșani și jur dovada iubirei de neam. Fraților! Noi am vrut să răsturnăm cele rele arătăm lumii că suntem organizați, am vrut să arătăm că de aci înainte ne vom sprijini unii cu alții, ca alte nații. Dacă în felul acesta am face vom vedea noi cine va fi naștea noastră.

Să dăm dar mână de ajutor, să punem capăt celor întâmplare până acum. Soarta asta noi n'o mai vrem. Să ne sprijinim unii pe alții, mai cu seama industriașii mai cu cunoștință să fie sprijiniți de neamul lor, rog să nu sprijiniți străinii! Asta încă a fost pedecă mare a putea înainte.

Fie-vă de învăț fraților români din Bocșa și jur să nu vă mai vindeți conștiința. Am observat prin foi că și dintre preoții români au votat contra noastră. Jos cu astfel de »păstori«. Dureros lucru e ca bărbații dela cari așteptăm să organizeze poporul nostru, din contră îl strică. *Pavel Colariu* croitor în Oravița.

— **Lefurile ministrilor turci.** Un portofoliu de ministru în Turcia, e o mină de aur, pe lângă că e o cinste mare. Trebuie să știm însă, că nu marele vizir și nici ministrul de război, sunt cari au cele mai mari lefuri.

Ei trebuie să se mulțumească cu o leafă de 350,000 de mărci. În schimb șeful amiralității are 450,000 de mărci, și a făcut o avere de 50 mil. de franci, de când e în slujbă.

Ministrul de externe are 200.000 de franci, cel de finanțe 180,000, dar are mână liberă în operațiunile sale.

Cel mai prost plătit ministrul de lucrări publice, n'are decât 140,000 de franci.

Săracii ministri!

Și cine plătește lefurile acestea? Bietul turc!

— **Necroloage.** Din Chizeni se anunță moartea venerabilei matroane Maria Mihali de Prislop, mama dlui deputat dr. T. Mihali.

Trimitem celor îndurerăți condolențe.

— Ni-se trimite următorul anunț funebral: Helena Frâncu, născută baroneasa Popp, pătrunsă de cea mai adâncă durere, aduce la cunoștința tuturor rudenilor, amicilor și cunoscuților, cumcă prea bunul și prea iubitul ei soț, *Andrieu Frâncu*, președinte de senat la Căminul regească, a încetat din viață la 19 Februarie a. c. într'al 70-lea an al vieții sale laborioase după un morb greu și îndelungat. Ceremonia funebră după ritul greco-catolic se va ține Joi la 21 Februarie, la casa mortuară în Várház-körút 7 la 3 ore și jum. d. m. Osămintele scumpului și neuitatului defunct se vor transporta la Buzăși în Transilvania, unde se vor așeza spre eternul repaus în cripta familiară, Vineri la 22 Februarie a. c. Budapesta, 20 Februarie 1907. Dormi în pace suflet iubit!

Trimitem sincerele noastre condolențe.

— **Comoditate militară.** În timpul din urmă statele au început a se îngrijii, de a procura distracție soldaților, pentru cari serviciul de trei ani fără plată era până acum o oroare.

În Franța și Germania, două state, cari se

întrec în grija ce o poartă soldaților dela războiu încoace, cea dintâiu pentru a-i fortifica pentru a le noui asumi de reușita dela 70—71, — casarmele sunt adevărate apartamente pentru familii.

Au săli de muzică, au saloane de fumat, săli de lectură, cari fac o impresie foarte plăcută vizitatorului, care nu poate descoperi pe coridoarele acestor labirinturi supraterane ușile... moderne ale carcerelor.

Iată, că s'au gândit și ungurii să îndulcească viața honvezilor. În Seghedin s'a înființat de curând un cazarmă de acolo o sală de lectură — casină — în care în fiecare Sâmbătă se țin prelegeri și conferințe de profesorii din localitate.

Pentru jandarmerie sunt absolut necesare astfel de conferințe, în care să li-se propună acestor ființe gata în ori ce moment să scrișnească din dinți și să întoarcă patul puștei, când nu e pericol, de a băga sulita în om, să li-se propună teme juridice, despre libertatea individuală, și principiile de umanitate.

Ce zici dle Andrassy?

— **Un abator de câni.** O mare indignare a cuprins pe locuitorii orașului Kassel în urma unei senzaționale descoperiri a unui abator de câni.

Un domn, pierde un »box« de mare preț. Când îl caută îi se spune, că cânele a fost prins de un om și dus într'o casă, care i-a și fost arătată.

Domnul în chestie ia cu sine câțiva agenți polițenești și intră în casa cu pricina.

Care nu le-a fost mirarea însă, când în două odăi au găsit v-o treispre-zece persoane cu mâncăile sufocate și doi câni proaspăt beți și gata de a fi puși în... *consumație*. Căpeteniile acestei bande scârboase au fost imediat arestați.

Bietul box a avut norocul de a nu înfrumșeț sub formă de *befteak* meniul vr'unei mese boerești... și a scăpat cu viață.

— **Sinuciderea unei otrăvitoare.** Lenka Girosán, implicată într'un proces senzațional de otrăvire s'a spânzurat în celula sa în temnița din Becicherecul mare. Sinucigașa a jucat cel mai sinistru, și cel mai trist rol într'un omor prin otrăvire și se vede, că sentința care era să i-se dicteze prin lege, și-a dictat-o ea însăși.

— **Birjari femeii în Paris.** Parisul e pe cale să aibă »birjărese« citam cazul dnei Duffaut, femeia unui birjar, care se hotărise să învețe să măie caii, sau mai bine calul. Dar din clipa aceea, și alte femei se hotărira la fel, înțelegând nevoia de a lucra bărbătește în toate ramurile activității omenești. Însă la Paris nu-i de amunire să vrei să fi birjar. Se cere știința meșteșugului.

A fi vizitiu de stradă, nu e ușor. Iți trebuie învățarea, practica necesară, câștigată fie în particular, fie în una din număratoarele »școale de birjari«, ce se găsesc în Paris. Și ca să se vadă într'adevăr știi să mâni bine, să întorci cum trebuie, să nu lovești trăsura de alta, să nu răstorni, să știi să ții la dreapta, să nu cobori în goană la povârnișuri, să nu obosești calul, să tragi la scară, să cunoști străzile și toate drumul cel mai drept dintr'un loc la altul în oraș și câte multe alte marafeturi birjărești, — într'un cuvânt să se vadă că ești meșter vizitiu, se impune un examen. O comisiune numită de cătră prefectul poliției te examinează. Și numai ea te poate admite.

D-na Duffaut se prezentase de șase ori în fața acestei comisiuni, de vre-o patru luni, și de șase ori căzu. A șaptea oară însă reuși.

Dela frați.

Ziarul »Basarabia« din Chișinău spune că acum câteva săptămâni, rectorul seminarului local a interzis profesorului de limba moldovenească, dl Constantinescu, predarea cu litere românești și ocuparea cu literatura românească. O deputație a elevilor seminarului, reclamând I. P. S. Vladimir, mitropolitul Basarabiei și arătând că nu vor putea rosti cuvântări în biserici dacă nu vor cunoaște limba moldovenească, iar aceasta nu se poate învăța bine fără literatura românească, mitropolitul a dat deslegare ca limba moldovenească să se predea din nou cu literere românești, în paralel însă cu cirilicele întrucât aceasta ar fi necesar.

— **Un protest al românilor din America.** Ziarul »Românul« organul emigraților noștri din

America, aduce știrea, că la 10 c. s'a ținut o adunare de protestare împotriva nelegiuirilor maghiare făptuite față de naționalitățile din Ungaria.

A vorbit părintele dr. Epaminonda Lucaciu, arătând trista stare de lucruri și greaua situație a românilor de acasă și îmbărbătează pe muncitorii, cari și-au părăsit vatra să cruce paralele și când vor avea îndeajuns, să se înapoieze acasă, căci e lipsă de puterile lor și de ajutorul, ce pot să-l dea în lupta noastră împotriva dușmanilor de secol.

«Să nu ne răzlățim» a zis părintele Lucaciu, «căci răzlățirile acestea și înstrăinarea de leagă-nul strămoșesc, ne slăbesc puterea și nimicesc curajul!»

Astfel de întruniri ar trebui să se facă la noi sub altă formă, ca un fel de prelegeri populare.

Da! Dacă nu ar fi cluburile de joc, sau dacă casinele nu li-s'ar răpi adevărata lor misiune!

— **„Apărarea Națională“** scrie la adresa poporului român din Bucovina:

Prin grația prea Luminatului nostru Impărat reforma de alegere s'a sancționat și poporul român din Bucovina, pururea credincios Impăratului și Inaltei Case domnitore, ascultător de toate legile împărătești și cetățenești, este chemat prin aceasta la o viață nouă politică.

După la reforma electorale fie-care ins al neamului românesc, fără deosebire de stare și de chemare, este în drept a lua parte la viața politică și a-și croi astfel soarta după plac.

Față de fii Tăi cei buni precum și față de posteritate ai însă și datorința să pui stavilă puternică desfrăului, începând opera grea dar frumoasă de mântuire și regenerare națională. Spre a-ți da prilej ca să-ți ridici Tu glasul și să spui în auzul unei nații întregi cum gândesti Tu despre ce s'au petrecut și se petrec în Tumele Tău, ce voiești să se întâmple și ce hotărești să se facă, vom ținea Joi la 8/21 Faur 1907 la orele 11½ a. m. în sala otelului Central din Suceavă o *mare adunare națională*, liberă pentru întreg neamul românesc din Bucovina, cu următoarea ordine de zi: 1. Situația noastră politică; 2. Organizarea națională; 3. Situația economică mai ales cu privire la banca țării și celelalte institute de credit; 4. Propuneri libere.

Concert, petreceri.

Petrecerea aranjată de tinerimea meseriașilor români din Câmpeni în 26 Decembrie 1906 st. v. a reușit deplin. Producțiunea tinerimei ne-a căuzat o plăcere deosebită, și pentru aceasta avem să-i mulțumim harnicului conducător, dlui Avram Sârbu, învățător, care n'a cruțat osteneala de a duce la bun succes petrecerea.

Laudă merită și tinerimea care s'a produs foarte isteț și plăcut. Petrecerea a fost aranjată cu scopul ca din venitele curate să se procure incasate pentru ambele școli confesionale. S'a încasat cu totul 253 cor. 40 fil. Spese au fost 162 cor. 50 fil. Venitul curat 90.90 cor. S'a dat școalei gr.-or. din loc 45 cor. 45 fil., și celei gr. cat. tot atâta.

Domnilor, cari au binevoit a daofertele le exprimăm călduroase mulțumite și pe aceasta cale.

Comitetul.

Economie.

— **Veniturile Regiei.** Incasările din vânzarea produselor regiei monopolurilor statului dela 1 Aprilie 1906 până la 31 Ianuarie 1907 au fost de 50.844.205 lei, cu un plus de 3.750.478 față de acelaș interval din anul trecut și 7.254.006 peste prevederile bugetare.

Din vânzarea de sare pentru export s'au încasat, în acelaș interval lei 817.564, cu un plus de 146.781 față de anul trecut și 168.984 peste prevederi.

Din vânzarea de timbre s'au încasat, tot în acelaș interval, 8.822.139 lei, cu un plus de 549.830 față de anul trecut și 1.365.480 lei peste prevederile bugetare.

— **Industria hârtiei** amenință cu o adevărată despădurire pământul. În adevăr Camile Flamarion, într'un articol publicat în »Moniteur de la

papeterie» demonstrează după o statistică recentă, că pentru 30.000 de ziare ce apar în lume, trase în 10 miliarde 800 milioane de exemplare, și pentru 200 de volume cari apar pe zi în toată lumea, se întrebunțază zilnic aproape o mie de tone de pastă de lemn, din care se fabrică hârtia; sau mai exact, pe an se consumă 350.000 tone de pastă de lemn. Și încă aci nu s'a ținut socoteală de hârtia de scris etc.

Adăugând la aceasta și lemnele ce se taie pentru încălzit, construcțiuni, etc., e cert că pământul este amenințat cu despădurirea. Un arbore nu crește într'un an, nici în zece: și consumațiunea întrece cu mult producțiunea.

C. Flamarion conchide că faptele aceste formează un pericol economic imens.

Dela judecătorii și tribunale.

Pus sub acuză. Tribunalul din Timișoara a pus sub acuză pe dr. Iuliu Coste, avocat în Ciocova, pentru că în locul deschis al unui ziar maghiar d'acolo, i-a spus zdravăn buchile solgăbirăului Fábri în chestia purtării lui la alegeri. Procesul de calomnie prin presă se va pertractă la 5 Martie.

Procesele contra preotului Voniga, osândit de tribunal pentru că a vătat onoarea dlui dr. Aurel Cosma, s'au pertractat Mercuri la Tabla regească din Timișoara, care a mai redus 50 coroane din amenda, ce dase tribunalul.

Poșta Redacției.

Correspondent, Pecica-română. Nu știm cum și pe unde a rătăcit corespondența ce ne-ai trimis, pe care ne-am simțit datori s'o publicăm, căci în adevăr sunt de condamnat acei «cârturari și frunțași» români, cari n'au ziar românesc în casă, ci abonează foi străine, pentru ca să între în grația celor dela putere. Scrie-ne-o din nou, dar pe scurt: o pagină!

Poșta Administrației.

Iosif Popovici, B. Monostor. Am primit 2 cor. ca abonament pe 1 sem. 1907.

Todor Feier, Zöldes. Abonamentul l-am primit. Ziarul de aici se expediază regulat. Caută la poștă.

George Surdu, Bajom. Cartea, Legea comunală în limba română, se poate comanda la Paul Rotariu, avocat în Temesvár.

Abonenții din America, sunt rugați, să nu trimită abonamentele prin bănci, sau dacă așa trimit, atunci să comunice și adresa. Noi aici primim abonamente din America prin bănci austriace, dar pe cupon nu e scris cine trimete. Așa am primit din New-Castle, odată 6 cor. și odată 10 coroane.

Iosif Ieremia și Iosif Raboru Vrány. Am primit câte 2 cor. în abonament pe 1 sem. 1907.

George Bosică, Ozora. Poți procura la dl Pavel Rotariu, avocat Temesvár. Prețul nu-l știm.

Nicolae Plisca în Dezna. Cartea »Cantorul bisericesc« se poate comanda la George Bujigan, inv. Déliblat. Ziarele de aici se trimit cu fașie. Caută la poștă, că cine o rupe.

Iosif Crișu Luca, Vrány. Istoria lui Avram Iancu nu este tipărită.

Ioan Armean, cantor Coveș. Am primit 2 cor. în abonament.

George Tămaș, Cincinnati. Pentru călindar ai să trimiți 70 fileri, iar abonamentul pe un an e 10 coroane.

Ilie Iana Panișca, Oravița. 2 cor. aveți de plătit pe 1906 și 2 cor. pe 1 sem. 1907.

Stefan Bărbat, South Sharon P. Ziarul de aici se trimite. Călindare nu se găsesc în Arad. Te rugăm să ne scrii, că banii să-i trimitem îndărăt sau să-i punem în abonament.

Ion Lația, Ohaba Mutnik. Am primit 8 cor. ca abonament pe 1906 și 1907.

Nicolae Bejan, Monyoró. Am primit 1 cor. în abonament.

Trifon Oțel, Crușoveț. Abonamentul e plătit până la 1 Ianuarie 1906.

Ioachim Bradin alui Vasile. Kuvin. Am primit 4 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1907.

George Avramuț lui Petru, Kuvin. Am primit 4 cor. abonament pe 1906.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Raport telefonic al «Tribunei». —

Budapesta, 22 Februarie 1907.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kilg.)	7:55—7:56
Secară pe Aprilie 1907	6:83—6:84
Orz pe 1907	7:60—7:61
Cucuruz pe Maiu 1907	5:23—5:24
Grâu pe Octomb. 1907	7:87—7:88

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	7:50—7:51
Secară pe Aprilie 1907	6:80—6:81
Ovăs pe Aprilie 1907	7:54—7:55
Cucuruz pe 1907	5:22—5:23
Grâu pe Octomb. 1907	7:83—7:84

Piața din Aradul nou.

Vremea s'a înăsprit din nou. Noroc că sămănăturile au căpătat iar un acoperământ de zăpadă, pot suporta înghețul. Târgul a fost slab cercetat, căutare abea a fost. S'a vândut.

500—600 mm. Grâu	6:50—6:60
400—500 « Cucuruz	4:20—4:25
Semnare nominală, Ovăs	6:20—6:30
« « Orz	5:80—9:—
« « Secară	5:50—5:60

Prețurile în coroane, per kgr.

II. Producte.

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Unsoare de porc	143.—144.—
Slănină	110.—111.—
Prune uscate de Bosnia 26-50	26:50—17:50
Pezmet de prune	42.—43.—

III. Târgul de porci Kőbánya.

(Raportul halei comerciale din Budapesta—Kőbánya)

Prețuri de porci grași: Porci ungari de prima calitate Bătrâni, grei (părechea peste 400 kilg.) — fil. Tineri, grei (părechea peste 320 kilg.) 126 — 127 fil. Tineri mijlocii (părechea 250 — 320 kilg.) 128 — 129 fil. Tineri ușori (părechea până la 250 kilg.) 128 — 129 fil.

Bursa de bucate din Timișoara.

Timișoara 22 Februarie.

Grâu 75 kil. 6:30—6:40, 76 kil. 6:40—6:50, 77 kil. 6:50—6:55, 78 kil. 6:60—6:65. Grâu (marfă mercantilă) 75—76 kil. 6:30—6:35. Secară 5:60—5:70. Orz 5:60—5:70. Ovăs 6:40—6:50. Cucuruz 4:40—4:45.

Piața din Arad.

Cursul spiritului.

Spirit rafinat en gros	158
« « detail	160
Spirit brut en gros	156
« « detail	158
Lături uscate per kilg.	15

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

Un scriitor român vărsat în treburi de cancelarie *advocațială*, posedă limba română, maghiară și germană își caută aplicațiune *stabilă* în vre-o cancelarie *advocațială*. Oferțele sunt a se adresa administr. «Tribunei».

ANUNT.

În cancelaria notarială din Ciuci (cott. Arad) imediat poate afla aplicare un tiner cu ceva praxă în afacerile notariale — ca scrietor, — salariu 30 coroane lunar și toată prevederea, după sirguintă și încredere va fi împărțit cu mai mare dotațiune pe cum și cu accidentii. —

Doritorii de a ocupa acest post stabil, — sunt de a se adresa subcrisului în scris, accludându-și atestatele de activitate de până acum și despre evetuala cualificație.

Ciuci la 18/II 1907.

George Ionescu,

not. cercual.

2—3

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei« :

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,

tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Pentru Emulsiunea lui Scott

poți da liniștit bani, căci banii aceștia sunt în bun olc, fiind sănătatea bună, robustă, mai scumpă decât bogăția. Emulsiunea Scott conține cel mai bun oleu medicinal de pește norvegian și la prepararea ei se folosește cea mai bună calitate a acestui oleu de pește. Procedura de fabricațiune Scott e rezultatul unor experiențe și studii de peste 30 ani. Productul are efect extraordinar și aduce rezultate rezezi la delăturarea boalei sau la înfrângerea urmărilor distrugătoare ale boalei. Cu untură obicinuită de pește nici pe departe nu obține rezultate așa de favorabile și sigure, ca și cu Emulsiunea Scott.

Semnul, că Emulsiunea lui Scott e veritabilă este brevela: «un om, care poartă în spate o știucă mare».

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. BUDAI EMIL, «Városi Gyógyszertár»

BUDAPEST, IV. Váczi utca 34—50.

Prețul unui flacon original C. 2-50

Se află în fie-careapotecă.

Scăparea familiei.

Inscripțiunea de sus într'adevăr o merită

„Picăturile rusești“

ce se preparază în farmacia dlui Vasile Mijinescu din Melencze.

Sunt un mijloc nentrecuș și excelent contra durerilor interne, de stomac, mistuire, materiță și intestine.

În timpul cel mai scurt dispar durerile amintite; lucră într'un mod binefacător contra *sgâr-ciurilor, vânturilor (colică) și diarhoie*; delatură *greața și neplăcerile* provenite în urma *stricării stomacului și din răceală*; *liniștește greața și face apetit*; *delatură respirațiunea grea*, în lipsă extremă potolește *tusa* și ajută la desfacerea *flegmei*; pusă pe puțină *vată la dinții găuroși* ușorează durerea.

Prețul 1 cor. 60 bani (80 cruceri).

Dacă se trimite înainte 2 cor., medicamentul se expediază francat.

„Picăturile rusești“ veritabile se pot căpăta numai în farmacia d-lui Vasile Mijinescu în Melencze, (comitatul Torontal).

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra beuturii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce beutură spirțuoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beutură spirțuoasă. Sănătății nu-i stricacios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL

(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Câștig mare.

Reprezentanți capabili, funcționari, etc., își pot crea un frumos câștig accesoriu adresându-se: **Agenței de publicitate Pressa, București** o o pentru S. B. Nr. 14. o o

Să nu mai suferi nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de ghiasă (jégszesz).

E singura mângăiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de ghiasă l'am primit cu multă plăcere; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepirea gâtului și odată la durere de cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul **Spirit de ghiasă** a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch.

Dragă Die apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul **Spirit de ghiasă (jégszesz)** cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de ghiasă.

A t k á r

Bander Gábor, măsur

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e **spiritul de ghiasă**. Aceste puține specimene dovedesc eselența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

H A T V A N.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe visul de folosință.

Să ne ferim de imitațiuni.

APEL

și invitare la abonament!

Prin comunicatul acesta, am onoare a apela, la inimile tuturor românilor — de pretutindenea; — rugându-i se grăbească a abona la subscrierul — opul aranjat de mine, și tipărit primadată cu concesiunea Ven. Consist. Diecezan din Caransebeș de sub Nr. 3423 ex. 1905, carele poartă numele de „Cantorul Bisericesc“.

„Cantorul Bisericesc“ e o adevărată raritate la noi românii, atât ca execuție tehnică, cât și ca cuprins bogat și aranjare practică, e „unicum“.

Pentruca abonenții vechi și noi, se fie în clar cu construcția „Cantorului Bisericesc“ o spun aici: opul acesta bisericesc nu e compus pe note, ca bunăoară cartea dlui A. Lipovan, din Sân-Miclăușul-mare, ci e o carte bisericească, care cuprinde toate cântările bisericești împreună cu tipicul tuturor sărbătorilor.

„Cantorul Bisericesc“ e tipărit cu litere latine, pe două coloare, tipar roșu și negru, în mărime de 18x25 cmtr., — conținând aproape 40—50 coale de tipar pe hârtie durabilă.

Cuprinsul lui e următorul: Vecernia, Utrenia și Liturgia pe 8 glasuri, la utrenie sunt adauși psalmii cei aleși cu pripelele sfinților și sărbătorilor, cari se cântă după: „Laudați numele Domnului“; iar la liturgie sunt adause: cântarea a III-a și a IV-a din canoanele sfinților, cari se cântă la fericiri, dela: Fericii veți fi... apoi podobiele glasurilor și cântări velesitoare; apoi urmează: rânduiala vecernei, utreniei și liturgiei, următoarelor sărbători: 1. Nașt. Năc. de Dzeu, 2. Înălț. Sfintei Cruci, 3. Santa Parascheva, 4. Sântul Dimitrie, 5. Sântii Arhangeli, 6. Intrarea în biserică, 7. Sântul Nicolae, 8. Nașterea Dlui, 9. 26 Decembrie, 10. Sântul archid. Stefan, 11. Tăierea împrejur și sântul Vasilie, 12. Dumineca sfinților părinți, 13. Botezul Dlui, 14. Sântul Ion Botezătorul, 15. Trei ierarhi, 16. Intimpinarea Dlui, 17. Bunavestire, 18. Sântul m. George, 19. Sântii împăr. Constantin și Elena, 20. Nașt. lui Ion Botezătorul, 21. Sântii ap. Petru și Pavel, 22. Profetul Ilie, 23. Schimb la față, 24. Adorm. Născătoarei de Dzeu, 25. Tăierea capului sântului Ion, 26. Dumineca Floriilor, 27. Joia patimilor, 28. Vinerea patimilor, 29. Sâmbăta patimilor, 30. Dumineca învierii Dlui, 31. Dumineca Tomii, 32. Înălțarea Dlui, 33. Dumineca Pog Duhului sânt, 34. Dumineca tuturor sfinților, 35. Troparele și condacele mineiului, 36. Troparele și condacele triodului și penticostarului, 37. Tipicul bisericesc pentru toate cazurile, 38. Rânduiala cununiei, 39. Rânduiala parastasului, 40. Rânduiala înmormântării mirenilor, 41. Înmormântarea copiilor, 42. Înmormântarea în săptămâna luminată, 43. Tedeum, 44. Chemarea Duhului sânt, 45. Adaus. Acesta cuprinde niște note explicatoare referitoare la tipicul bisericesc.

„Cantorul Bisericesc“ după cum se poate vedea din cuprinsul schițat aci, intrunește în sine: mineiul, triodul, penticostarul, strajnicul, catavasierul, octoichul și molitvelnicul.

Prețul broșat pentru abonenți de exemplar 8 coroane, legat în pânză frumos ornamentat cu aur 10 cor., legătură luxoasă în piele 14 cor. — Pentru cei neabonați de fiecare exemplar 2 coroane mai mult.

La finea „Cantorului Bisericesc“ se va publica conspectul tuturor persoanelor, cari au sprijinit edarea lui prin abonare, — împreună cu esemplarele abonate.

Opul va apărea în anul curent.

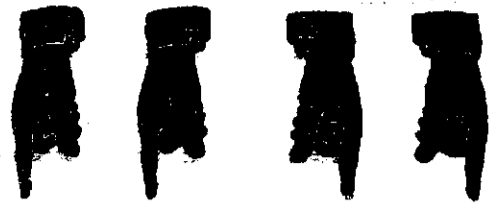
Deliblat (Temesm.), la Botezul Dlui.

Cu stimă deosebită:

George Bujigan,
învățător.

La Administrația noastră se află următoarele cărți de vânzare:

„La Roma“ de Russu Șirianu	Cor. 2.—	plus 10 fil. porto
„Povestiri și schițe“ de S. Secula	1.—	5 „ „
„Nuvele“ de Emil Zola	Cor. 0.40	5 „ „
„Școlarul declamator“	„ 0.50	5 „ „
„Stropele de roană“	„ 1.—	10 „ „
„Aur“ Const. Hodoș	„ 1.50	10 „ „
„Telegrame“ farsă în 3 acte	„ 0.30	3 „ „
„Amicul Poporului“ T. Vuiculescu	„ 1.—	10 „ „

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaș

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Védjegy.

Pomadă de mustață
DE HAJDUSÁGI!

Mustața e frumoasă

dacă întrebuințezi

pomada Hajdusági,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimit numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți recomandă și comandă pacienților lor

Balzul reșesc

contra podagrei și a reumei, recunoscut mai bun medicament de întreaga lume.

O sticlă 2 cor. În provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FAY.

O mare bucurie poate fi pentru dame, că am inventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios pentru pielea feței.

Știind că toate alifiile de pânăcum pentru înfrumusețarea feței sunt stricăcioasă, după multă străduință mi-a succedat, să inventez un medicament nestrăicăcios. Nu conține mercurul, prin urmare:

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Crema Fáy

Pentru sulemenirea feței corespund trei culori, de-rosie închis nrul 8, rosie nrul 12 și roșie închis nrul 18, deci la comanda rog să vă provocați la numeră. Acestea alifii sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de pistrui. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a pistruiilor efect admirabil, căci îndată redă feței culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun de fieră pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înasprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a astmei.) — Iarna începe să se răcească, când e noros mulți suferă de tuse, respinare nerăgulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale îl istonească pe om în un grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap, spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințezi **Picturile Senega pentru piept.** Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerice atât la bărbați cât și la femei. În o săptămână deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție, pe din afară cu inscripție „Coloniale“. Prețul unei sticle cu cele necesare ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament în caz de neregularitate periodică, la dureri ascunse și la răceți de acest soi. Inceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alui NAGY. Frecând gingivele cu ele, du rurile de dinți provenite din ori ce cauză, necetează la moment. O sticlă 70 de fil.

FARMACIA

GROSZ NAGY FERENCZ
DEBRECZEN.

comandele pentru liferarea se face cu reîntoarcerea poștei, în întreaga țară.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA”

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timș și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. In ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, restre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—100 cor. se plătesc la moment în ziua morții întâmplate;
2. In ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reevizite ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, ovăz, ovăș, viță (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmei, nătrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și ceruale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA” în Arad
Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.

Asigurați contra grindinei: cucuruza, grâni, secara, ovăzul și toată economia

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Expositura în Toracul-mic.

Filiață în Buziaș.

„TIMIȘIANA”

institut de credit și economii societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de rezervă Cor. 150.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4½%, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, ARAD

— Anul întemeierii 1887. —
Capital de fondare Cor. 1.200.000

Depuneri Cor. 5.000.000
Fond de rezervă Cor. 800.000

Primește **depuneri spre fructificare** și dă deponenților 4½% interese netto după depuneri pe timp mai îndelungat, iar după depuneri de durată mai scurtă de **trei luni dă 4%**.

— Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat. —

Depuneri până la 5000 Cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere.
Depuneri și ridicări se pot face pe calea postală și se expediază franco.

— **Escomptează cambii cu 6% — 8% interese.** —

Tot asemenea acordă și **credite hipotecare și de lombard** în modul cel mai culant.

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI.

Tipografia „Tribuna“

Proprietar: GEORGE NICHIN

Arad, str. Deák Ferenc 20

Rugăm pe toți abonenții, să binevoiască a lăți ^{ziă} _{răi} „TRIBUNA“ în toate părțile, că numai așa putem lupta spre binele neamului românesc!

Cereți „TRIBUNA“ la cafenele, la casine!!

Cereți un „număr de probă!“

Abonamentul se vede în fruntea ziarului!!

Băncile românești, Oficiile parohiale, advocații, comercianții, măestrii, preoții, învățătorii se nu dea banii la străini pentru tipărituri, ci se procure toate cele de lipsă la Tipografia „TRIBUNA“, unde se fac tot felul de tipărituri dela cele mai mici până la cele mai mari, fine și pe lângă prețuri moderate.

Tipărituri și opuri putem face în ori ce limbă!

Pentru ziarul „Tribuna“ anunțurile le primește Administrația pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Să sprijinim instituțiunile românești!!

Banca Națională a României.

ACTIV.

Bilanțul general — încheiat la 31 Decembrie 1906.

PASIV.

Casa { Monedă metalică { Aur 82.860.999.56 Argint 714.336.45 Trate aur 34.547.232.17	118122568 18		Capital —	12000000 —
Bilete de bancă	42348140 —	160470708 18	Fond de rezervă	22697129 63
Efecte predate Casei spre încasare	— —	3028439 45	» amort. imobil. mobilier și mașini	3343012 06
Portofoliul român și străin Centrala	54361414 31		Bilete emise de Bancă	291685330 —
» » Sucursale și Agenții	20224135 49	74585549 80	Bonuri de casă	8790250 —
Efecte publice	— —	11999924 —	Reescomptul semestrului viitor	244179 10
» fond de rezervă statutar	— —	15931524 56	Depozite de retras	83463191 37
» » amort. imobil., mobilier și mașini	— —	3270121 58	Compturi corente	45462502 68
Cupoane	— —	154341 89		
Imprumuturi pe efecte publice { Centrala 3727600 Sucursale și Agenții 6351800	3727600 6351800	10079400 —		
Imprumuturi pe efecte publice în Ct. Ct. Centrala, Sucursale și agenții	— —	21426309 58		
Imobile	— —	5881322 96		
Mobilier și mașini de imprimerie	— —	611970 58		
Dobânzi datorate la împrumuturi pe efecte publice	— —	651851 85		
Depozite libere	— —	83463191 37		
Diverse { Cont corente 59442783 69 » de valori 16688155 35	59442783 69 16688155 35	76130939 04		
p. Guvernator, Anton Carp.		467685594 84	Director-delegat al serv. comptabilității, Th. Ștefănescu.	467685594 84

DEBIT.

Profit și Pierdere — încheiat la 31 Decembrie 1906.

CREDIT.

Salariile personalului de administrație	490215 19		Soldul semestrului I	— —	1646498 96
» » » imprimerie	32520 —		Dobânzi și beneficii diverse	2726647 37	
Chelt. de adm. imposite către Stat { Centrala 402.225.82 și diferite taxe și indem. { Sucurs. și ag. 90.700.93	402.225.82 90.700.93	492926 75	Trate, remise și diverse operaț. cu străinătatea	2175800 93	
Cheltuieli de imprimerie	2813 40		Venitul efectelor publice	316839 25	5219287 55
Fondul amortisării imobilelor	45000 —				
» amort. mobilier și mașini de imprimerie	10000 —				
Luminat și încălzit	26488 90				
Drepturi de prezență	19930 —				
Material pentru fabricarea biletelor (usate)	78848 12				
Efecte în suferință: Sucursale și Agenții	5839 50	1204581 86			
Beneficiu net lei 5.661.204.65, aparținând:					
Fond de rezervă: Partea rezervei de 20% din beneficiu	988240 93				
Minist. de finanțe: Partea statului din beneficiu	790592 74				
Tantiemele consil. de administr. și de censoși	276707 46				
Casei de pensii și ajutor a funcționarilor Băncii	39529 63				
Div. pe 1906 { I. Div. de lei 50 — de acț. lei 1200000 II. » » » 98.50 » » » 2364000	1200000 2364000	3564000 —			5659070 76
Divident integral lei 148.50 de acțiune					2133 89
De repurtat pentru anul viitor					
p. Guvernator, Anton Carp.		6865786 51	Director-delegat al serv. comptabilității, Th. Ștefănescu.		6865786 51

12

TRIBUNA

1907. Nr. 31